

ΔΑΦΝΗ

Περιοδική έκδοση, προσφορά αγάπης στον τόπο που μας γέννησε. Έτος 7ο Φύλλο 14ο Ιούλιος 2005

Ι. Ναός Αγ. Παντελεήμονα Δαφνώνα (1918)

Φωτογραφία Περικλή Παπαχατζηδάκη

Αρχείο Βαγγέλη Φουφάκη

Αγάπη 1

Απλώνε το χέρι σου ως εκεί που φτάνει.
Πάτα και στο σκαμνάκι της προσπάθειας,
για να φτάσεις ψηλότερα.
Στήσε κι εκείνη τη σκάλα της λαχτάρας
με τα σκαλοπάτια των επιθυμιών,
για να ανεβείς ως τον παράδεισο της ψυχής.
Στήριξε το ένα άκρο της στο έδαφος
των προσδοκιών σου.
Το άλλο; Εμένα ρωτάς;
Βάλε αντιστύλι την αγάπη.
Αλλιώς πως θα φτάσεις στον ουρανό;

Καθημερινά 1

Κάθε πρωί ανοίγω τα παράθυρα της
ψυχής να μπει φως και απλώνω στον ήλιο
τις ελπίδες μου να φρεσκαριστούν.
Τις τινάζω, να φύγει η σκόνη
από τις σκοτούρες, τις ραντίζω
με σταγόνες προσδοκίας και τις στρώνω
στο κρεβάτι της καθημερινότητας.
Βάζω κι εκείνη τη λεπτή δαντέλα
από χαρά γύρω γύρω.
Κάθε βράδυ βρίσκω το φεγγάρι
να κυλιέται ανέμελα πάνω τους.

«Θροΐσματα»

Τζένη Συρρή –Χαννάκη

**Πολιτιστικός, Επιμορφωτικός, Εκδοτικός
Οργανισμός Δαφνώνα Χίου**

Περιοδικό

ΔΑΦΝΗ

Αστική Μη Κερδοσκοπική Εταιρία

*

ISSN: 1108-9016

*

www.dafninet.gr

E-mail: info@dafninet.gr

*

Υπεύθυνος έκδοσης,
σύνταξη, σελιδοποίηση,
εκτύπωση, επικοινωνία, Copyright

Βαγγέλης Ρουφάκης

Δαφνώνας, Χίος 82100

Τηλέφωνο-Φαξ: (22710) 78-353

Κινητό: 6942 026026

E-mail: vroufak@otenet.gr

Πανσέληνο φως

Με μια φέτα καρπούζι
περάσαμε τις συμπληγάδες
τραγουδώντας
πάνω στη ράχη του δελφινιού.

Στην Ιωλκό
ή στην οδό Τραλλέων στα Πατήσια,
πλημμύρισαν πανσέληνο
οι ταρατσες, οι δρόμοι,
τα εκδοτήρια εισιτηρίων,
ως και τα μάτια σου τα σκοτεινά...

Υπερίπταμαι
πάνω απ' τις πλημμυρισμένες πολιτείες,
καθισμένος στα καπούλια του Πήγασου
κι ανακαλύπτω ξαπλωμένη ανάσκελα
στα βότσαλα της Εφταλούς
τη λύρα του Αρίωνα,
κουρδισμένη από μάστορα Μικρασιάτη.

Υπερίπταμαι
πάνω απ τις πλημμυρισμένες πολιτείες
κι ανακαλύπτω Εσένα
λουσμένη σε πανσέληνο φως,
Ιέρεια στον Ιούλιο των νησιών.
Χιλιάδες ξυπόλητα ποδοβολητά
στη βρεγμένη άμμο για την υποδοχή.
Καλώς όρισες.

.....
Πρέπει να απλουστεύσουμε
τις διαδικασίες επαφής
και να καταργήσουμε τους τύπους
και τα πρωτόκολλα.
Να βρισκόμαστε πιο συχνά βρε αδερφέ,
κάθε φεγγάρι
γυμνοί και άυλοι.

Εκεί στα βότσαλα της Εφταλούς
με την κιθάρα του Αρίωνα
κι ένα καθρεφτάκι
για να σου ρίχνω Πανσέληνο στα μάτια.
Ξημερώνει...
Ύφαλος, Οφηλία, Ομφαλός.

[www.istoselides.gr/news/article.php?
sid=330&mode=thread&order=0](http://www.istoselides.gr/news/article.php?sid=330&mode=thread&order=0)
Χρυσόστομος Γελαγώτης

ΚΑΛΟΚΑΙΡΙΑΤΙΚΕΣ... ΖΗΤΗΣΕΙΣ

Πάλι καλοκαίρι. Πάλι άρχισαν οι ζέστες που μας τρέχουν άρον-άρον στις παραλίες για λίγη δροσιά, αλλά και για γαστρονομικούς (κατά το Ολυμπιακούς) αγώνες, μετά οίνο-πνεύματος, ανατρέποντας άρδην το «νους υγιής...»!

Τι ζέστη είν' αυτή! Μας έπιασε ζάλη. Ζάλη μας έπιασε όμως κι από τα οικονομικά μέτρα της Κυβέρνησης, την ακρίβεια και τα μολυσμένα τρόφιμα. Ζάλη απ' την τριήμερη συζήτηση στη Βουλή των Ελλήνων για τη ψήφο εμπιστοσύνης (;), ζάλη κι απ' τη Σύνοδο Κορυφής των Βρυξελλών.

Αυτά όμως που μας την «έδωσαν κατακέφαλα», είναι τα μέτρα που παίρνουν οι Τοπικοί μας Άρχοντες για το κυκλοφοριακό. Λιμενικό Ταμείο, Λιμενικό Σώμα, Αστυνομία, Δήμος Χίου, «ενεργοί πολίτες» και βάλε. Του Κουτρούλη ο γάμος. Τρώγονται μεταξύ τους, αποφασίζουν και δρουν χωρίς σχέδιο και λογική αιφνιδιάζοντας αλλήλους (περιμένουν κι αύξηση του τουρισμού) και την πληρώνουμε εμείς. Από επαγγελματίες, που πλήττονται (για να ωφεληθούν άλλοι), ως τους απλούς πολίτες που δεν τους λαμβάνει κανένας υπ' όψιν. Αυτοί είναι κορόιδα (έτσι νομίζουν οι «Τρανοί»), που κάθε τέσσερα χρόνια τρέχουν στα εκλογικά κέντρα και σκοτώνονται να τους ψηφίσουν! Φτάνει πια. Είδατε τι έγινε στη Γαλλία και την Ολλανδία. Οι λαοί «ξυπνούν». Στις δημοτικές εκλογές του χρόνου, θα γελάσει και το παραδαλό κατσίκι. Θα «πάρουν πόδι» πολλοί.

Ζαλίστηκα μ' όλα αυτά και ιδρωμένος, αφού δεν έχω θάλασσα κοντά, έκανα ένα κρύο ντους για να συνέλθω. Ήπια κι έναν καφέ κι η διάθεσή μου άλλαξε. Το μυολό μου καθάρισε! Βρε, σκέφτηκα, καλοκαίρι είναι κι εσύ μελαγχολείς και ζαλίζεσαι; Έκλεισα την τηλεόραση, πέταξα τις εφημερίδες, έβγαλα από το μυαλό μου τις «μαύρες σκέψεις» και βγήκα στο δρόμο. Ξέχασα τα προβλήματα και τον κίνδυνο από κάποιους απαράδεκτους οδηγούς δικύκλων, ταξί, μικρών οχημάτων, βαρέων φορτηγών και μπετονιέρων. Πήρα τ' αυτοκίνητο κι έφυγα για όμορφες, περιοχές, σαν αυτές που θα δείτε στις δυο επόμενες σελίδες. Όταν σταμάτησα στην πηγή που βρέθηκε μπροστά μου, ήπια γάργαρα νερό, κάθισα στη δροσιά των πεύκων, ανάπνευσα καθαρό αέρα και πήρα αποφάσεις.

Όχι στην κόλαση της πόλης με τα τόσα προβλήματα. Έχει κι άλλους δρόμους και προορισμούς. Έτσι ίσως βοηθώ και στην κυκλοφορία εκείνων που έχουν πιο σοβαρό λόγο να βρίσκονται εκεί. Πήγα στο αυτοκίνητο, πήρα μολύβι και χαρτί και παραβλέποντας ακόμα και τα σκουπίδια που λίγο

πιο πέρα ήταν σωρός (όπως σε πολλά σημεία που ασυνείδητοι συμπολίτες μας τα πετούν), άρχισα να γράφω αυτά που ακολουθούν και αφορούν περισσότερο τον τοπικό μου περίγυρο.

Ο Μορφωτικός Εκπολιτιστικός Σύλλογος του Δαφνώνα στις εκλογές του περασμένου Μαΐου ανέδειξε το παρακάτω Δ. Σ.: Πρόεδρος Μανώλης Ν. Χαβιάρας, Αντιπρόεδρος Α' Αγγελική Κωστοπούλη, Β' Γιάννης Π. Λαμπρινούδης, Γραμματέας Γιάννης Ν. Στουπάκης, Ταμίας Παντελής Μωρόμαλλος και Μέλη οι Βούλα Σιδεράτου-Γιαννιώδη και Γεώργιος Ι. Σγουράκης.

Όπως θα δείτε στη σελίδα 6, η πρώτη συνεργασία με το νέο Δ. Σ. είναι ήδη σε εξέλιξη και θα φιλοξενήσουμε από κοινού με το Σύλλογο, την Euroclassica-Ομηρική Ακαδημία στο χωριό μας. Το βιβλίο του Πέτρου Ι. Μαρτάκη «Χιώτικα Αφηγήματα» που εκδίδει το Περιοδικό μας, βρίσκεται στο στάδιο της εκτύπωσης. Η έκδοση έγινε δυνατή με την ευγενική χορηγία του Δήμου Καμποχώρων. Ευχαριστούμε θερμά τον Δήμαρχο Μανώλη Κράκαρη για την άριστη συνεργασία μας και σε πολλά άλλα θέματα κοινού ενδιαφέροντος (π.χ. προτομή Κων. Άμαντου). Θερμά επίσης ευχαριστούμε τον ζωγράφο Μπάμπη Κοιλιάρη, Διευθυντή της Δημοτικής Πινακοθήκης Δήμου Χίου, που φιλοτέχνησε το εξώφυλλο και τα σκίτσα του βιβλίου.

Στο Δήμο Καμποχώρων ακόμα ένα ευχαριστώ, ιδιαίτερα στον Αντιδήμαρχο και Πρόεδρο του Οργανισμού Πολιτισμού και Νέας Γενιάς Αργύρη Μπρουζάκη, για την τιμή που μου έκαναν προτείνοντάς μου, να αναλάβω ή τουλάχιστο αν ο χρόνος μου δεν το επιτρέπει, να συμβάλλω στην οργάνωση του Λαογραφικού Μουσείου και Κέντρου Παραδοσιακών Εργαστηρίων στο Χαλκειός, καθώς και στην οργάνωση της τελετής εγκαινίων, που θα γίνουν στις 13 Αυγούστου.

Απ' ότι πληροφορήθηκα και επίσημα (κάπως αργά), γρήγορα αρχίζει να κατασκευάζεται στο Δαφνώνα το Κτίριο Πολλαπλών Χρήσεων Δήμου Καμποχώρων, με συνολικό εμβαδόν 506 τετραγωνικών μέτρων (σε 2 ορόφους) και προϋπολογισμό δαπάνης 400.000 Ευρώ. Αφού το κτίσμα αυτό θα βρίσκεται στην είσοδο του χωριού, για να `ναι εφικτή η λειτουργία του, πρέπει ν' αγοραστεί κι ένα χωράφι για χώρο στάθμευσης, που θα εξυπηρετεί και καθημερινές ανάγκες.

Καλή εξέλιξη λοιπόν στα έργα, καλό καλοκαίρι σ' όλους και συγνώμη αν κι εγώ σας... ζάλισα.

Βαγγέλης Ρουφάκης

Γωνιές της Χίου

άγνωστες στους πολλούς

Το ότι η Χίος μας είναι πανέμορφη (όσο κι αν εμείς οι βέβηλοι την κακοποιούμε), το έχουμε ξαναγράψει και δε θα βαρεθούμε ποτέ να το γράφουμε, να το λέμε και πολλές φορές να το φωνάζουμε, χωρίς βέβαια να έχουμε σοβινιστικές τάσεις ή εξάρσεις.

Επειδή επίσημα (δικαίως) προβάλλονται κάποια τουριστικά θέρετρα και μεσαιωνικά χωριά, επειδή κάποιες μόνο παραλίες διαφημίζονται κατά κόρον και επειδή (αδίκως) το υπόλοιπο νησί αγνοείται συστηματικά (δε μπορώ να πιστέψω πως είναι σκόπιμο), αποφασίσαμε «δια της φωτογραφίας», να πληροφορήσουμε τους αναγνώστες μας για κάποιες από τις γωνιές του νησιού μας που προσφέρουν τις ομορφιές τους και προσφέρονται να γαληνέψουν την από πολλές αιτίες ταραγμένη ψυχή μας, πριν έχουμε διαταραχές και στο... θολωμένο μας μυαλό.

Τέτοιες ταραχές ίσως να νομίζετε αγαπητοί αναγνώστες πως μας ώθησαν να διαθέσουμε πολύ από το χώρο του Περιοδικού για φωτογραφίες, από έλλειψη ύλης, έλλειψη χρόνου ή ίσως πως βαρεθήκαμε να γράφουμε και γεμίσαμε τις σελίδες με τον ευκολότερο τρόπο.

Όχι. Δεν είναι έτσι. Πιστεύουμε απλά ότι το νησί μας δεν το ξέρουμε αρκετά κι αν το μάθουμε περισσότερο, ίσως το δείξουμε και στους επισκέπτες μας. Η επιλογή μας ήταν συνειδητή και θα το ξανακάνουμε, παραβλέποντας κόστος και κόπο. Επιλέγοντας τις φωτογραφίες, μας άρεσε και το χαρήκαμε. Ευχόμαστε να συμφωνείτε μαζί μας και να το χαρείτε κι εσείς...

Βαγγέλης Ρουφάκης

Στο Βελονά του Βροντάδου, οι ψαράδες «τραβούν» την τράτα, ξεψαρίζουν, δίνουν τα περισσεύματα στους γλάρους και... φεύγουν. Εγώ μάταια περίμενα... (9-1-2003)

Η παραλία Μαμαλούκα, στο Γιόσωνα (7-5-2005)
Αν εδώ δε βρίσκεται ο Θεός, τότε που;

Ο Κακός Ποταμός ήταν έτσι πριν γίνει το φράγμα της Ψαρόπετρας. Τώρα είναι όλα σκεπασμένα με νερό. Έχει ακόμη πολλές τέτοιες εικόνες. Θα μείνουν; (20-6-2002)

Όταν ο καπετάνιος διψάσει, πίνει... θάλασσα; Όχι!
Το πιο καλό νερό της περιοχής, αναβλύζει εδώ!
(Γιόσωνα 7-5-2005)

Η πηγή στο Βεσταρχάτο του Δαφνόνα, απ' όπου παίρνει νερό η πόλη της Χίου (2003-3-3)

Ο Θεός της Αγάπης και της Ταπεινότητας, εδώ βρίσκεται και όχι στους υπερμοντέρνους, φανταχτερούς ναούς Άγιος Θαλέλαιος (Άγιο Γάλα 17-8-2004)

Τα δέντρα πεθαίνουν όρθια; Αυτό είναι νεκρό, από φωτιά που είχε πριν αρκετά χρόνια κάψει το δάσος και τις ελιές, που ευτυχώς ξαναφούντωσαν

Έφυγε η Ηγουμένη

Ημέρα της Αναλήψεως (9 Ιουνίου) μετοίκησε στους Ουρανούς η κτήτορας και ηγουμένη της Ι. Μονής Ευαγγελιστρίας Οινουσσών Μαρία - Μυρτιδιώτισσα, κατά κόσμο Κατίγκω Παν. Πατέρα. Συμμετέχοντες στο πένθος της αδελφότητας της Μονής, των συγγενών και όλων των Οινουσσίων, ευχόμαστε όπως ο Θεός ανταμείψει το έργο της επί γης και «μετά δικαίων συναριθμήσαι».

Η «Αγία Μητέρα» πάντα πρόσχαρα μας δεχότανε. Το τιμητικό δίπλωμα της Euroclassica και το Περιοδικό «Δάφνη», στο γραφείο της (15-7-2002)

Σε κάθε επίσκεψή μας στη Μονή, ακόμα κι όταν η υγεία της δεν ήταν τόσο καλή, πάντα μας δεχότανε με καλοσύνη κι αγάπη, πάντα είχε ένα καλό λόγο κι ένα μικρό, απλό δωράκι για όλους. Σε λίγες μέρες (11 Ιουλίου), θα βρεθούμε πάλι στις Οινούσες και όπως πάντα θα επισκεφθούμε τη Μονή. Τότε η απουσία της θα γίνει περισσότερο αισθητή, όσο κι αν πιστεύουμε πως μια άλλη, άξια αδελφή, θα συνεχίσει το έργο της...

Μέσα από τους «καταρράκτες» στον ποταμό του Αγ. Φανούριου, διακρίνεται η Νέα Μονή και πάνω αριστερά η Ι. Σκήτη Αγίων Πατέρων

Πάλι Μαζί Για το καλό του τόπου

Ακόμα μια φορά, ο Πολιτιστικός Σύλλογος του Δαφνώνα και το Περιοδικό «Δάφνη» ενώνουν τις δυνάμεις τους. Συνεργάζονται όπως και άλλες φορές στο παρελθόν και πιστεύουμε πως θα έχουν τουλάχιστο την ίδια αν όχι μεγαλύτερη επιτυχία.

Η Euroclassica-Ομηρική Ακαδημία που κάθε χρόνο λειτουργεί στο νησί μας και φέτος θα είναι εδώ από 7 ως 17 Ιουλίου.

Το Περιοδικό «Δάφνη» και ο γράφων (που είναι μόνιμος συνεργάτης της Euroclassica), από χρόνια προσπαθεί να φέρει στο χωριό μας τους 150 περίπου Έλληνες και μη, λάτρεις της γλώσσας και του πολιτισμού μας. Ακαδημαϊκοί, Καθηγητές Πανεπιστημίων, άνθρωποι των Γραμμάτων και των Τεχνών με τους φοιτητές τους που ασχολούνται με το ίδιο αντικείμενο, διδάσκουν και διδάσκονται αντίστοιχα με εντατικούς ρυθμούς, μελετώντας και ερμηνεύοντας το έργο του Μεγάλου Χιώτη Ποιητή του Όμηρου, στο νησί που εκείνος έζησε και δίδαξε «τα έπεα...».

Ο Πρόεδρος και το Δ.Σ. του Πολιτιστικού μας Συλλόγου «έστησαν ευήκοον ους» στην πρότασή μας να προχωρήσουμε στην οργάνωση μιας εκδήλωσης μετά δείπνου, για να γνωρίσουν οι εκλεκτοί καλεσμένοι το χωριό μας και να πρωτοτυπήσουμε ακόμα μια φορά, αφού η Euroclassica-Ομηρική Ακαδημία, δεν έχει φιλοξενηθεί ξανά από πολιτιστικό σύλλογο στο νησί μας (το 2000 είχε ξανά συμβάλλει ο Σύλλογος του Δαφνώνα οικονομικά, στο δείπνο που το Περιοδικό μας είχε οργανώσει, για πρώτη φορά).

Επίσης θα είναι πρώτη φορά που οι φιλοξενομενοί μας, θα δοκιμάσουν παραδοσιακά φαγητά που θα μαγειρέψουν και θα σερβίρουν τα μέλη του Συλλόγου μας (είναι έμπειροι αφού κάνουν για πολλά χρόνια τα ξακουστά πανηγύρια του Δαφνώνα και φιλοξενούν κάποιες φορές πολύ περισσότερα από χίλια άτομα).

Σαν καλύτερο μέρος φιλοξενίας επιλέξαμε το ιστορικό αγρόκτημα «Στρατηγάτο», ιδιοκτησία κληρονόμων Αριστοτέλη Μυρώνη.

Μιλήσαμε τηλεφωνικά με τον Δαφνούση (από πατέρα) Βουλευτή της Νέας Υόρκης Ματθαίο Α.

Το ιστορικό Στρατηγάτο στο Δαφνώνα της Χίου

Μυρώνη, που με χαρά δέχτηκε να φιλοξενηθούν στο κτήμα οι επισκέπτες και θα προσπαθήσει αν το επιτρέψουν οι υποχρεώσεις του να είναι κι εκείνος μαζί μας.

Το πρόγραμμα ακόμη διαμορφώνεται αλλά απ' ότι γνωρίζουμε θα περιλαμβάνει και τα ακόλουθα:

Προφορικές εξετάσεις φοιτητών (απαγγελίες Ομηρικών Επών κλπ) και ομιλία της αρχαιολόγου-ιστορικού Αθηνάς Ζαχαρού-Λουτράρη «Ο Όμηρος και η Χίος» με προβολή διαφανειών.

Θα ακολουθήσει δείπνο, σύντομες ομιλίες και το πρόγραμμα θα ολοκληρωθεί με ελληνική μουσική και χορούς. Θα χορέψουν και οι επισκέπτες μας, οι οποίοι να σημειωθεί ότι μαθαίνουν τις ελεύθερες ώρες και ελληνικούς χορούς.

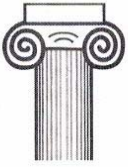
Δεν θα λείψει το δωράκι της Ποτοποιίας Στουπάκη (ούζο «Καζανιστό») που προσφέρει ο Γιάννης Στουπάκης σε καθένα από τους καλεσμένους (κάθε χρόνο, άσχετα αν έλθουν στο Δαφνώνα ή όχι) και ένα αναμνηστικό που θα μοιραστεί σε όλους. Την επιτυχία τη θεωρούμε δεδομένη και πιστεύουμε πως οι επισκέπτες μας θα φύγουν από το Δαφνώνα ευχαριστημένοι.

Για τους αναγνώστες της «Δάφνης» που δεν γνωρίζουν καλά την περιοχή, αναφέρουμε συνοπτικά ότι το Στρατηγάτο (κτήμα με κτιριακό συγκρότημα, με νερά και την εκκλησία της Υπαπαντής του Σωτήρος, βόρεια του Δαφνώνα), πήρε το όνομά του από την χιώτικη οικογένεια των Στρατηγών, ή κατ' άλλη εκδοχή ήταν η έδρα του Στρατηγού του Θέματος του Αιγαίου επί Βυζαντινών. Κατόπιν ήταν μετόχι της Νέας Μονής.

Ο ναός (μεσοβυζαντινής περιόδου) καταστράφηκε στο σεισμό του 1881. Ξαναχτίστηκε στο ίδιο μέρος και παραμένουν εκτός από το παλιό δάπεδο και άλλα υλικά ενσωματωμένα στους τοίχους (διαβάστε «Δάφνη» τεύχος 3 Φλεβάρη 2000).

Ο Χιώτη ιστορικός Γεώργιος Ζολώτας αναφέροντας τις δυο στήλες-καταλόγους των Τοττειδών που βρέθηκαν εκεί, τα πολλά νερά και τη βλάστηση, υποστηρίζει ότι υπήρξε κατά την αρχαιότητα στην περιοχή, «Καβείρειον».

Βαγγέλης Ρουφάκης

Το έγκριτο Λογοτεχνικό Περιοδικό των Αθηνών «3η Χιλιετία» στο τεύχος 23 Ιανουάριος-Φεβρουάριος-Μάρτιος 2005, ανάμεσα στους αξιόλογους λογοτέχνες που παρουσιάζει, ξεχωρίζει το δικό μας Κώστα Αμπανούδη και του αφιερώνει πλέον των τεσσάρων σελίδων, για το βιβλίο του «Πετροχελίδονα και Ηλιοστάσια» που το Περιοδικό «Δάφνη» είχε εκδώσει το 2002.

Ο Επίτιμος Δικηγόρος
Μόσχος Κεφάλας

Η 3η Χιλιετία είναι όργανο του «Πανελληνικού Ελλαδοκυπριακού Πολιτισμικού Συνδέσμου Πέλικυπος-Ελπιδοφόρος» (Αγκύλης 54, Αθήνα 11743). Εκδότης, ο Πρόεδρος του Δ. Σ. δικηγόρος Μόσχος Κεφάλας, συγγραφέας, ποιητής και γενικά άνθρωπος του Πολιτισμού.

Στις 28 Μαΐου 2004 η 3η Χιλιετία, στο Τριψύλειο Ίδρυμα Κηθυρίων όπου έγινε το «8ο Συμπόσιο Ποίησης και Δοκιμίου», τίμησε τον Κώστα Αμπανούδη (διαβάστε «Δάφνη» τεύχος 12, Ιούλιος 2004). Τώρα για ακόμα μια φορά τον παρουσιάζει στους αναγνώστες της, τιμώντας στο πρόσωπο του Κώστα και τις εκδόσεις της «Δάφνης», καθώς και το νησί μας που αν και μακριά από την πρωτεύουσα, είναι πάντα στο πολιτιστικό προσκήνιο.

Ανάμεσα λοιπόν στα άλλα ο κ. Κεφάλας γράφει: «...Ο ποιητής της Χίου Κώστα Αμπανούδης θα προσθέσει τη δική του άποψη για την ποίηση, μία άποψη που οπλίζει την ποίηση και την κάνει σκληρό λουλούδι, που δεν ευωδιάζει μόνο πνοές παραδείσου ή δεν ανθεί μόνο ανάσες εξιλέωσης, -όπως λέει- αλλά έχει βαθιές και μεταφυσικές ρίζες, γι' αυτό και δεν είναι δυνατό να ξεριζωθεί για να σταματήσει να υπάρχει.

Σκληρό λουλούδι η ποίηση,
με ρίζες από χάλυβα
και λάβα ηφαιστειών.

Πνοές του παραδείσου ευωδιάζει
και ανάσες εξιλέωσης ανθεί.

Αυτή η ποίηση είναι που πυρπολεί τα σπλάχνα του και αυτή είναι η ποίηση που καλλιεργεί από

μικρό παιδί ο ποιητής της Χίου Κώστα Αμπανούδης.

Η ποίηση του εκτείνεται σε τρεις συλλογές. Στη συλλογή «Βασιλεύονικο» -που του έκδοσε τιμητικά το 1967 ο «Φιλοτεχνικός Όμιλος Χίου»- Στη συλλογή «Χαμηλόφωνα», που έκδοσε ο ίδιος στη Χίο το 1979, και τέλος στη συλλογή «Πετροχελίδονα και Ηλιοστάσια» που του έκδοσε το 2002 ο εκδότης του ευπρόσωπου και έγκυρου περιοδικού της Χίου, «Δάφνη», γνωστός Χιώτης, φίλος του πνεύματος και της τέχνης, Βαγγέλης Ρουφάκης.

Τα «Πετροχελίδονα και Ηλιοστάσια», είναι το ωριμότερο έργο του ποιητή. Κυκλοφόρησε σ' ένα καλαίσθητο τόμο 64 σελίδων με ένα επίσης καλαίσθητο και κομψό εξώφυλλο, που φιλοτέχνησε σε μια ευτυχισμένη στιγμή όπως φαίνεται η ταλαντούχος καλλιτέχνηδα της περιφέρειας, Τίνα Καραχάλιου.

Η συλλογή περιέχει συνολικά 52 ποιήματα που ξεχωρίζουν για τον έξοχο λυρισμό τους, τον υγιή στοχασμό τους, τη χαρακτηριστική τους σαφήνεια, αρετές για τις οποίες, όπως ήταν φυσικό, επαινέθηκε αμέσως από την Ελληνική Εταιρία Χριστιανικών Γραμμάτων...».

Ευχαριστούμε τον Κώστα που μας χάρισε εκτός από την ποίησή του, στιγμές ωραίες και τον κ. Μόσχο Κεφάλα για την αναγνώριση της δουλειάς του ποιητή και το ωραίο του αφιέρωμα. Συνιστούμε δε στους αναγνώστες μας να γίνουν συνδρομητές στο περιοδικό 3η Χιλιετία τηλεφωνώντας στο 210 9217343.

ΜΠΟΥΡΛΗΣ - ΤΖΑΝΗΣ

Από το υπό έκδοση βιβλίο του Περιοδικού «Δάφνη»
«Χιώτικα Αφηγήματα» Του Πέτρου Ι. Μαρτάκη

Ε, καμένε μου, λωλέ

ΜΠΟΥΡΛΗΣ: Οι εξοχές της Αττικής μοιάζουνε με τις δικές μας, στη Χίο.

ΤΖΑΝΗΣ: Κι αμέ! Κ' η Χίος επλημμύρισε τσιμέντα!

ΜΠΟΥΡΛΗΣ: Καλά εμίλησες, μα έχει ακόμα, που και που, κάτι μεριές απείραχτες. Κ' έδεκει, πάμενε εκδρομές και πορπατούμενε και χαιρούμεστενε το πράσινο.

ΤΖΑΝΗΣ: Εμένα μου λες! Ξέρω μας! Μόλις φτάσομενε στην Χίο γυρεύομενε καφενείο να χωθούμενε μέσα και αντί να πορπατούμενε, ζητούμενε να εύρομενε μέρος να κάτσομενε, να ξαπλώσομενε και να το ρίξομενε στο φαί και στο πιοτί!

ΜΠΟΥΡΛΗΣ: Και πρώτος, πρώτος, εσύ, που κουβαλεις και το ρακί, την «Απαλλαρίνα», μαζί σου, αγιασμό!

ΤΖΑΝΗΣ: «Τέττερη» ρακί κουβαλώ. Και σταμάτα και μην κοροϊδεύεις, γιατί είναι, αγιασμός!

ΜΠΟΥΡΛΗΣ: Με το συμπάθιο αν σε πλήγωσα! Λέγε παρακάτω. Ε θα το ξανακάμω!

ΤΖΑΝΗΣ: Ναι! Κι είντάν, πούλεα;

ΜΠΟΥΡΛΗΣ: Άντε, άντε! Αλί! Εφύρανέ σου, φαίνεται (κ' ήδειξεν το κεφάλι).

ΤΖΑΝΗΣ: Μα διακόφτεις και είναι φυσικό. Δεν είμαι κομπιούτερ, που λέει και ο αμερικάνος ο Κωσταντής.

ΜΠΟΥΡΛΗΣ: Καλά! Λοιπόν, αφού εν είσαι κομπιούτερ! Για το ρακί της εκδρομής ήλεες.

ΤΖΑΝΗΣ: Το λοιπόν, είχα μαζί μου σε μια εκδρομή όχι μονάχα το ρακί, αλλά και καμιά ογδονταριά, παλιές, προπολεμικές φωτογραφίες. Ένας συχωριανός, πούχει μανία με τα παλιά, και τις μαζεύει, ήβγαλεν αντίγραφα και μούδωκενε, γιατί με ξέρει πως είμαι κι εγώ, μ' έδευτά, ούριος σαν και λόγου του!

ΜΠΟΥΡΛΗΣ: Εν είσαι μόνο μ' έδευτά ούριος! Μ' όλα είσαι!

ΤΖΑΝΗΣ: Το παραδέχομαι! Το λοιπό, εκεί κάτω από τα πεύκα και κοντά σε κάτι τρεχούμενα νερά, εκάτσαμενε σε κάτι πέτρες και μέσ' το κατάχαρο φως του ήλιου.

ΜΠΟΥΡΛΗΣ: Αλκονιδες μέρες!

ΤΖΑΝΗΣ: Τώρα θα μου κάμεις επιδιορθώσεις; Ναι, ήτανε Αλκονίδα μέρα και μέσα στο φως

της, που επλημμύριζε με χαρά τις δεκαετίες του '20 και του '30 και το ρακί μας και τους μεζέδες μας, που είχανε καμωμένους μια ονόματι Μαριγώ.

ΜΠΟΥΡΛΗΣ: Ονόματι Μαριγώ, ήτανε ουκ ολίγες. Και η γυναίκα σου είναι ονόματι Μαριγώ!

ΤΖΑΝΗΣ: Ευτή μπορεί νάτανε, πριν την πάρω, για να με κατηφέρει. Μη διακόφτεις! Μια απ' ευτές τις Μαριγούδες, το λοιπόν, μπορεί νάτανε η γυναίκα μου, δεν θυμούμαι, α σε γελάσω, είχενε καμωμένα κάτι γιαπράκια και είχενε, η αθεόφοβη, τηγανισμένο και ταμπουρά!

ΜΠΟΥΡΛΗΣ: Ήμαρτον σε Κύριε! Και την ξέχασες; Φαντάζομαι, θα τις εκάμετενε σύχριστες, με τους μεζέδες, τις φωτογραφίες. Για λέγε.

ΤΖΑΝΗΣ: Όχι, ετρώαμενε και πίναμενε κι εβλέπαμενε και τις φωτογραφίες! Και λέαμενε: Τούτονας είναι, ή ήτανε, ο τάδες και τούτηνα, η μικρή, ήτανε, είναι η Κατίγκω του Θεόση και, για δε βρε, πως καταντά ο άνθρωπος! Και μερικές, που ήτανε σ' ευτήν την εκδρομή, και τις εδείκτανε οι φωτογραφίες, εγίνανε άνω κάτω! Εσυχιστήκανε κι ερνούντανε πως είναι ευτές, γιατί έστοτες, που τις ετραβήξανε, ευτές, ήτανε λε, αγέννητες. «Ψώματα, ψώματα», εφωνάζανε!

ΜΠΟΥΡΛΗΣ: Ο διάβολος σε κούντανε, χριστιανέ μου;

ΤΖΑΝΗΣ: Μα 'γω, βρε, ήθελα να μου λένε, οι πιο παλιοί, ποιοι ήτανε ευτοί της φωτογραφίας, για να γνωρίσω τα πρόσωπα, που είναι αποθάνενα κι εγώ ήκουγα από μικρός τα ονόματά τους, σε κουβέντες για διάφορες περιστάσεις του βίου τους, τον καιρό εκείνο, αλλά δεν τους εγνώρισα ή δεν εθυμούμουνε τα προσώπατά τους. Θα σούχει λάχει κι εσένα!

ΜΠΟΥΡΛΗΣ: Ναι, μούχει λάχει αλλά όχι σε τέτοιο σημείο σαν και σένα, που κοντεύεις να λιγοθυμήσεις από τη χαρά σου και τώρα που το λες! Όμως, έδωνά που τα λέμενε, θάθελα κι εγώ νάβλεπα σε μια φωτογραφία τον Αντουάνο, από του Βάγια και το Φάκαλη από εκεί κοντά, που ήκουγα ιστορίες πολλές για λόγου τους, όσο εζιούσανε, μα επεθάνανε χωρίς να ξορτωθώ να τους γνωρίσω, ενώ είναι κιόλας σίγουρο, πως θα τους ήβλεπα στο δρόμο, αλλά δεν ήξερα πως

ΞΟΒΕΡΓΑ ΚΑΙ... ΆΡΕΣ

Αφορμή για το μικρό τούτο σχόλιο και τις τρεις (λόγω έλλειψης χώρου) φωτογραφίες, ήταν ο καθηγητής μουσικής και ευαίσθητος άνθρωπος (δε θα μπορούσε να είναι αλλιώς) Μάριος Βασιλόπουλος, που ασχολείται με το περιβάλλον και τα πουλιά (www.kanarini.net).

Διαβάζοντας στο διαδίκτυο τις σελίδες της «Δάφνης» www.dafninet.gr, βρήκε στο 2ο τεύχος του περιοδικού μας, μια φωτογραφία που έκαναν ξόβεργα κι επικοινωνήσε μαζί μας (διαβάσετε το γράμμα στις σελίδες 20-21). Μου ζήτησε πληροφορίες γύρω από τα ξόβεργα και τις άρες τις οποίες και του ετοίμασα, μαζί με φωτογραφίες, σκίτσα και δημοσιεύματα.

Σε συνάντησή μας πρόσφατα στη Νίκαια (Πειραιά), επισκεφθήκαμε μαζί το Πολιτιστικό Κέντρο Συμυρναίων Νίκαιας, όπου λειτουργούσε μια θαυμάσια έκθεση αντικειμένων από τις Αλησμόνητες Πατρίδες που είχαν οργανώσει οι

Δαρδανελιώτες Νίκαιας. Εκεί μιλήσαμε με τη βοήθω γραμματέα της οργάνωσης κ. Χρυσάνθη Χατζηπαρίση και τον κ. Κων. Πρόγκα. Επίσης με την κ. Χρυσούλα Δάνου, από το Σύλλογο Σινωπέων Κορυδαλλού. Θα συνεχίσουμε να επικοινωνούμε μαζί τους.

Ένα ταξίδι του κ. Βασιλόπουλου στη Χίο το καλοκαίρι (όπως έχουμε πει), θα βοηθήσει στο να συνεργαστούμε περισσότερο και καλύτερα όπου είναι δυνατό...

Χωρικοί «φτύνουν» οξύ για να κάνουν ξόβεργα
Φωτογραφία Κώστα Σταμούλη

Πήγε να πει νερό το δύσμοιρο και πιάστηκε σε 2 ξόβεργες
Φωτογραφία Κώστα Σταμούλη

Ανάμεσα στον καθηγητή Μάρτιο Βασιλόπουλο και στη Βοηθό Γραμματέα των Δαρδανελιωτών Νίκαιας, Χ. Χατζηπαρίση

ήταν ο Φάκαλης ή ο Αντουάνος! Και ήταν κι άλλοι τέτοιοι! Λόγου χάρη, ο Σπύρος, ο Κοκκινάκης, από το Κοντάρι!

ΤΖΑΝΝΗΣ: Το λοιπόν! Εσύ μου μοιάζεις και ας μην το παραδέχομαι!

ΜΠΟΥΡΛΗΣ: Εσύ εν τον παραδέχεσαι ή εγώ; Ευτό μας ήλειπενε να μοιάζω του Τζαννή, που πορπατεί και ονειρεύεται κι άμαν είναι στη Χίος μιλεί με τις κουκουναριές, τα πόρτσια και τα παλιά κάντρα! Κι άμαν είναι μακριά απέ τη Χίος και τύχει να δει και να μυρίσει άθη πορτοκαλιάς, μα και καρβλίνες, ευφραίνεται και ανεγαλλιιάζει!

ΤΖΑΝΝΗΣ: Πιε το πισοτί σου. Εις υγιάν! Ευχαριστώ για το πορτραίτο που μούκαμες μ' ευτό το λόγο που είπες. Ετράβηξες φωτογραφία της ψυχής μου. Γερός νάσαι να με πειράζεις!

ΜΠΟΥΡΛΗΣ: Ε, καμένε, λωλέ! Σούρεσενε, ε; Ένας απέ τη Χίος

Σημείωση

Το κομμάτι αυτό γράφτηκε όταν έστειλα στον αείμνηστο Πέτρο αντίγραφο από φωτογραφίες του αρχείου μου και συγκινήθηκε πολύ.

Όταν έκλεισε το γραφείο του στην Αθήνα, λόγω έλλειψης χώρου στο σπίτι, με τη βοήθεια του άλλου καλού Χιώτη και φίλου Γ. Διλιμπόη μου έστειλε μέρος του αρχείου του.

Μετά το θάνατό του, η σύζυγος και οι κόρες του, μου έστειλαν ακόμη ένα πακέτο με φωτογραφίες, ανάμεσά στις οποίες ήταν κι εκείνες που είχα στείλει στον Πέτρο, δεκαεπτά χρόνια πριν.

Έτσι έφτασαν ξανά στα χέρια μου οι φωτογραφίες που στάθηκαν αιτία να γραφτεί το ωραίο αυτό κομμάτι και το δημοσιεύουμε, σα μνημόσυνο, αφού στις πέντε του επόμενου Αυγούστου, κλείνουν δυο χρόνια από την ημέρα που μας άφησε...

Βαγγέλης Ρουφάκης

Χιώτικη Λαϊκή Τέχνη

Η χιώτικη λαϊκή τέχνη από πολύ παλιά έχει να δείξει αριστουργήματα. Έχουν κατά καιρούς παρουσιαστεί αξιόλογα δείγματα από συλλόγους σε εκθέσεις, από βιβλία, από μόνιμες εκθέσεις όπως π.χ. Μουσείο Αργέντη, Λαογραφικό Μουσείο Καλλιμασιάς κ.α.

Αποφάσισα να ασχοληθώ με το θέμα, έχοντας στο μυαλό μου την επιτυχία της έκθεσης παλαιών αντικειμένων στις εκδηλώσεις «Δαφνώνας 2000» που είχαν οργανωθεί από όλους τους πολιτιστικούς φορείς του Δαφνώνα, με συμμετοχή φυσικά και του Περιοδικού μας.

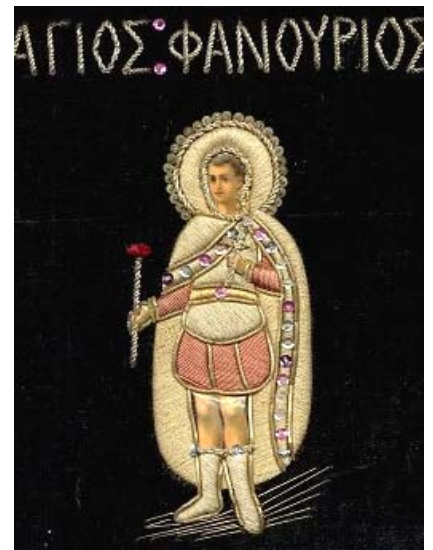
και γιατί όχι να εκτιμώ ως ένα σημείο (χωρίς να είμαι ειδικός), τον κόπο και την τέχνη των ανθρώπων που με περιέβαλλαν, με πρώτη την αείμνηστη μητέρα μου που «έπαιζε στα δάκτυλά της» τη βελόνα, το βελονάκι και ότι άλλο για να δημιουργεί, όπως άλλωστε και οι περισσότερες γυναίκες της εποχής της. Στα μοναστήρια του νησιού μας επίσης οι μοναχές και οι μοναχοί, παρήγαγαν έργο, αρκετές φορές, ξεχωριστό.

Σταματώ τη φλυαρία, και διαθέτω τον χώρο για φωτογραφίες (μικρό δείγμα), παλιές και πρόσφατες, που νομίζω ότι μπορούν να πουν πολλά, περισσότερα και καλύτερα από μένα.

Βοήθεια Έργα Καλογεραίων

← ← ←
Στο μοναστήρι Παναγίας Βοήθειας Έργα Καλογεραίων
Φωτογραφία Μαξ Ρεντιάνη
Αρχείο Βαγγέλη Ρουφάκη

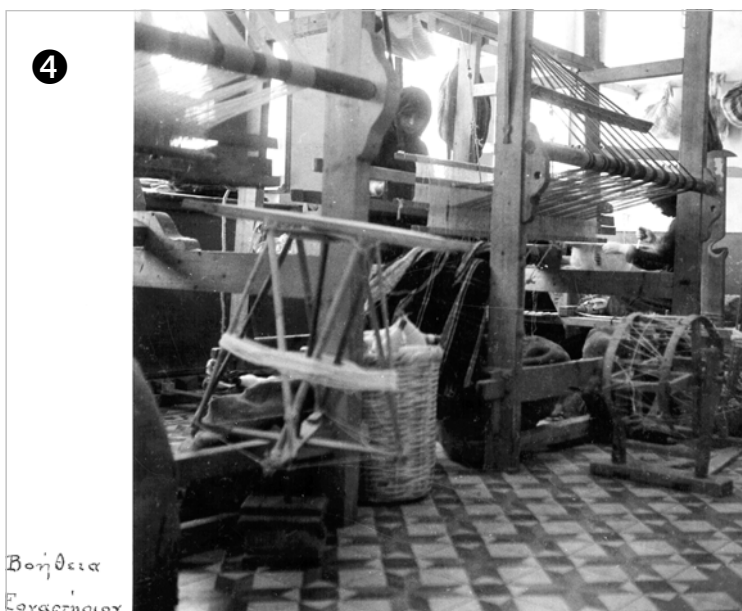

Ο Άγιος Φανούριος, έργο μοναστηριού της Χίου 1870, κατά την σημερινή ιδιοκτήτρια κ. Ειρήνη Σ. Μαυρή

← ← ←
«Ο Πατριάρχης Γρηγόριος συρόμενος εις την αγχόνην»
Κέντημα Αθηνάς Ι. Αγγελή-Ξενάκη στο σπίτι της κόρης της Μαρίας
⇒ ⇒ ⇒
Άγιος Παντελεήμων (1926)
Κέντημα Ευτυχίας Στουπάκη-Ρουφάκη, ζωγραφική προσώπου-χεριών αγνώστου μοναχού, κορνίζα Κώστα Νομικού

- 1** «Εργαστήριο ζωγραφικής» Ι. Σκήτης Αγίων Πατέρων (1937)
Φωτογραφία Μαξ Ρεντιάνη
Αρχείο Βαγγέλη Ρουφάκη
- 2 3** Δυο τραπεζομάντηλα-αριστουργήματα και πολλά άλλα κεντήματα από την έκθεση «Δαφνώνας 2000»
- 4** Στο μοναστήρι της Παναγίας Βοήθειας το «εργαστήριο» με τους αργαλειούς (1937)
Φωτογραφία Μαξ Ρεντιάνη
Αρχείο Βαγγέλη Ρουφάκη
- 5** Η ταμπέλα στο μαγειριό του Μπεγάκη στα Σιδεράδικα

Δυο μέρες στη γειτονική Λέσβο

Δεν ήταν βέβαια πρώτη φορά που επισκέφθηκα τη Λέσβο, αλλά το να 'σαι παρέα μ' έναν καλό φίλο και συνεργάτη στη «Δάφνη» σαν το Δημήτρη Μελαχροινούδη είναι πρόκληση. Όταν λοιπόν μου πρότεινε να τον συνοδεύσω σε διήμερο ταξίδι για να τακτοποιήσει κάποιες τυπικότητες σχετικά με το Ίδρυμα Ζηλανάκη του οποίου είναι Γραμματέας, το δέχτηκα ασυζητητί.

Το ότι λόγω της απεργίας της πρωτομαγιάς το πλοίο καθυστέρησε να φύγει από Πειραιά (κι έτσι δεν στερήθηκα τον πρωινό μου ύπνο) και τα τρία περίπου Μποφόρ που έπνεαν κι έκαναν το ταξίδι απολαυστικό, ήταν το καλύτερο ξεκίνημα της «αποστολής» για το νησί της Σαπφούς.

Παρ' ότι τα φανάρια ήταν απενεργοποιημένα και η κυκλοφορία ήταν στο ζενίθ μεσημεριάτικα, φθάσαμε σχετικά γρήγορα στην νότια πλευρά του (τεράστιου) λιμανιού κι αφού με δυσκολία βρήκαμε μια θέση στον αχανή χώρο στάθμευσης, πήραμε με τα πόδια την Ελευθερίου Βενιζέλου για να φθάσουμε στα γραφεία της Περιφερειακής Διεύθυνσης Εκπαίδευσης Β. Αιγαίου. Η κυρία Πάμελα ευγενέστατη (όπως και όλοι στα εν λόγω γραφεία) προσπάθησε να μας διευκολύνει και να μας εξυπηρετήσει με τον καλύτερο τρόπο. Σε ερώτησή μου πού θα μπορούσαμε να βρούμε τον κύριο Στρατή Τζιμή που είχαμε γνωρίσει παλαιότερα στη Χίο, προς μεγάλη μας έκπληξη, μας οδήγησε στο γραφείο του Διευθυντή της. Τη συνέχεια την καταλαβαίνετε. Το μόνο που θα αναφέρω είναι ότι όταν έδωσα συγκα-

ρητήρια για τους υφισταμένους του και παρατήρησα ότι τίποτα εδώ δεν θυμίζει «υπηρεσία», ο κύριος Τζιμή μου απάντησε: «Στο γραφείο του κυρίου Καλογεράκη (Διευθυντή Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Χίου), δε θα ήταν διαφορετικά!» Συμφωνήσαμε απόλυτα..

Η είσοδος του Ι. Ναού Παναγίας της Αγιάσου

Ταξιδεύοντας για το ξενοδοχείο Mytilana Village (6 χιλιόμετρα έξω από την πόλη σε μια θαυμάσια παραλία του κόλπου της Γέρας), θαυμάζαμε τις ομορφιές της φύσης που δυστυχώς κι εκεί έχουν δεχτεί τις συνέπειες του «πολιτισμού». Αφού μας «έκλεισε» δωμάτια η όλο ευγένεια και χιούμορ Στέλλα, γυρίσαμε πίσω και ακολουθώντας έναν άλλο δρόμο περνώντας το Πυργί (Λέσβου), φτάσαμε στην Κουντουρουδιά, μια θαυμάσια παραλία λίγο πιο κάτω από τη Σκάλα Λουτρών.

Στη ψαροταβέρνα «Τα Αστέρια» του Στέλιου και Ευαγγελίας Χιώτη που δεν έχουν μόνο το όνομα αλλά και την καταγωγή από Οινούσσεις και Βροντάδο της Χίου, φάγαμε φρέσκα ψάρια και διάφορα μεζεδάκια. Με τέτοια λακέρδα που οι ίδιοι φτιάχνουν και περιποίηση απ' το Βασίλη (γιο του αφεντικού), πώς να μην πεις ουζάκι κι ας είναι περασμένο αρκετά το μεσημέρι κι ας περιμένουν το βράδυ πολλοί φίλοι που έχουν ειδοποιηθεί να βγούμε παρέα.

Λίγη ξεκούραση στο ξενοδοχείο, απαραίτητη.

Το Άγαλμα της Ελευθερίας βόρεια του λιμανιού «Η Μυτιλήνη εις τα υπέρ της Πατρίδος πεσόντα τέκνα της 1912-1922» Στο βάθος το κάστρο

Συναγωνίζεται σε γλυκύτητα η Ελένη τα χιώτικα γλυκά Κοράκη-Μαρίνου και Σαραντή που μας προσφέρει, μαζί με τοπικά προϊόντα (Αγιάσος Λέσβου 13-5-05)

Περασμένες οκτώ το βράδυ, βρεθήκαμε στο Δημοτικό Θέατρο Μυτιλήνης (ένα πραγματικό κόσμημα), στο φουαγιέ του οποίου λειτουργούσε η έκθεση της Δημιουργικής Ομάδας Μυτιλήνης «Εικαστική Παρέμβαση». Μεταξύ των εκθετών ήταν και οι φίλες μας Δήμητρα Καραμπέτσου, Γεωργία Ζαχαριάδη και Καίτη Γελαγώτη που θα πηγαίναμε για φαγητό. Όταν ήλθε κι ο Χρυσόστομος (αφού θαυμάσαμε τα εκθέματα), ξεκινήσαμε για μια παραλιακή ταβέρνα. Εκεί ήλθε και τη Νίκη με τα δυο της αγγελούδια, τη Σόφια και τον Δημοσθένη. Με το Γιώργο όπως και με τη Νάσια, δεν καταφέραμε να επικοινωνήσουμε. Η ώρα πέρασε χωρίς να το καταλάβουμε και όταν φτάσαμε στο ξενοδοχείο παρά την κούραση, πήγαμε για ύπνο πολύ ευχαριστημένοι. Όπως ήταν φυσικό το πρωί ξυπνήσαμε με σχετική καθυστέρηση και μετά το καφεδάκι μια βόλτα στη θάλασσα βοήθησε να «ανοίξουν τα μάτια μας» πριν ξεκινήσουμε για τη γραφική Αγιάσο. Μετά από την επίσκεψη στον μεγαλοπρεπή ναό

Αριστερά μου η Νίκη, ο Θεοδωρής, ο Χρυσόστομος και ο... συνέννοχος Δημήτρης, αφού καταναλώσαμε τα γευστικότερα ψητά του Χρήστου στο λιμάνι της Μυτιλήνης

Γυρισμός...

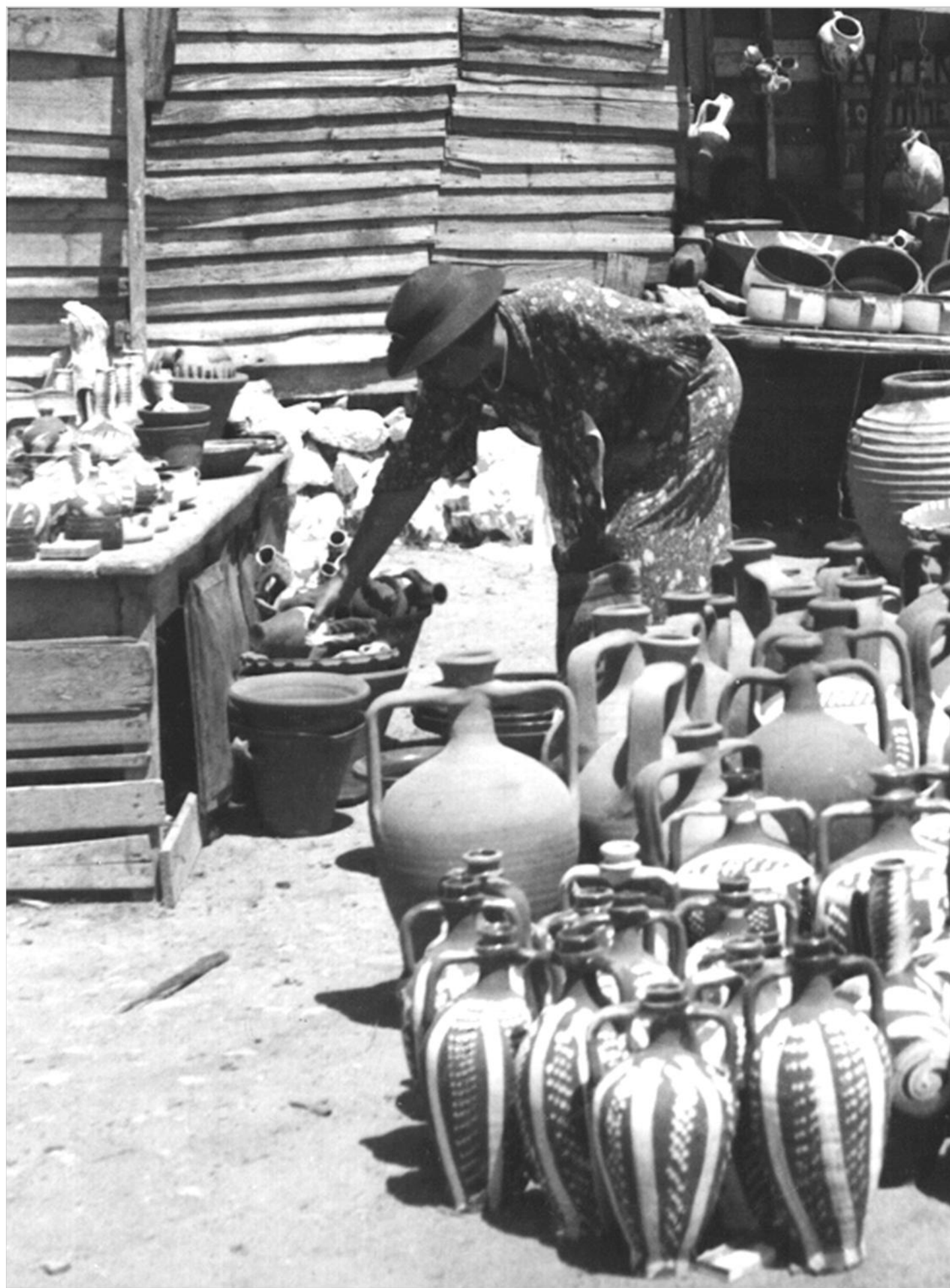
Ένα φεγγάρι,
απόγονος εφηβείας σελήνης.
Βατράχια,
απόγονοι εαρινής
δια-φωνίας λαρυγγισμών.
Δυο αδέρφια,
απόγονοι εξόδου κινδύνου,
ελευθερίας κι εικοσάχρονης μοναξιάς.

Στο κατώφλι
με περιμένει η επιστροφή.
Να ξεπροβοδίσει όσα μ' έφεραν,
να ρίξει νερό στο κατόπι τους
και να με κρατήσει.
Όλες τις άλλες αποφάσεις,
τις πήρα αδοκίμαστα.

N. Λ.

της Παναγίας της «Αγίας Σιών» (που σε παραφθορά έδωσε το όνομα στην πόλη), ένας καφές στη χόβολη έξω από την εκκλησία ήταν ότι καλύτερο. Ο παπά Νεκτάριος που καθότανε λίγο πιο πέρα, με ευχαρίστηση συζήτησε μαζί μας κι άνοιξε το μουσείο του ναού και μας ξενάγησε στις αίθουσες με τα σπάνια κειμήλια και το πλούσιο λαογραφικό υλικό της περιοχής. Στο γραφείο της εκκλησίας, ανταλλάξαμε βιβλία και ευχές για γρήγορη συνάντηση, ίσως και στη Χίο. Αγοράζοντας κάποια αναμνηστικά, γνωρίσαμε την Ελένη, ένα συμπαθέστατο κορίτσι που δέχτηκε να τη φωτογραφήσουμε την ώρα που μας πρόσφερε μαζί με τα τοπικά προϊόντα, χιώτικα γλυκά «Κοράκη-Μαρίνου» και «Σαραντή». Αφήσαμε την Αγιάσο και γυρίσαμε βιαστικά στη Μυτιλήνη όπου μας περίμεναν για φαγητό η Νίκη και ο Χρυσόστομος. Εκεί συναντήσαμε και το Θεοδωρή (άνθρωπο του πολιτισμού στη Μυτιλήνη), που ήταν στο διπλανό τραπέζι. Όλα όμως τα ωραία τελειώνουν γρήγορα. Η ώρα πέρασε κι έπρεπε να πάμε για εισιτήρια. Μόλις που έμεινε χρόνος για ένα καφέ και μια γρήγορη βόλτα για να φωτογραφήσουμε το άγαλμα της ελευθερίας στη βόρεια πλευρά του λιμανιού και ν' αγναντέψουμε το κάστρο λίγο πιο πέρα. Ο ήλιος χανότανε πίσω από τα βουνά της Χίου όταν το «Θεόφιλος» περνούσε ανατολικά του νησιώτικου συμπλέγματος των Οινουσσών κι εμείς κάναμε απολογισμό και σχέδια για το επόμενο ταξίδι που πρέπει σίγουρα να έχει μεγαλύτερη διάρκεια.

Βαγγέλης Ρουφάκης

Χίος (1936-1937)

Σταμνάκια, μπουρμπούλια, στάμνες, λεκάνες, γαβάθες, μπουρνιές, νεμπότες, τσουκάλια, γλάστρες, πιθάρια και ότι άλλο έφτιαχνε ο άνθρωπος με χώμα, νερό, φωτιά και... ιδρώτα.

Όχι! δεν είναι στ' Αρμόλια (τόπο παραγωγής), αλλά στην πόλη όπου πουλιότανε.

**Φωτογραφία Μαξ Ρεντιάνη
Αρχείο Βαγγέλη Ρουφάκη**

Από τα θαύματα της φύσης

Στη Χίο η μεγαλύτερη ελιά και όχι μόνο

Πολλές φορές απ' τις σελίδες αυτού του περιοδικού έχουμε αναφερθεί στις προσπάθειες ανθρώπων που ανιδιοτελώς και με μοναδικό στόχο την προβολή και προκοπή αυτού του τόπου, συνήθως διαθέτοντας και χρήματα εκτός από το χρόνο τους, χωρίς να επιδιώκουν δημοσιότητα και αυτοπροβολή. Και κάποιες φορές εισπράττουν αντί για βοήθεια υλική και ηθική, την κριτική ή την απαξίωση από αιρετούς και καλοπληρωμένους υπηρεσιακούς παράγοντες.

Στην περίπτωση του καλού μου φίλου και ξεχωριστού συνεργάτη της «Δάφνης» Δημήτρη Μελαχροινούδη θα αναφερθούμε σ' αυτές τις σελίδες, όχι με πολλά δικά μας λόγια, αλλά με στοιχεία που αποδεικνύουν τι μπορεί να κάνουν μερικοί άνθρωποι που μοναδικό κίνητρο έχουν την αγάπη για τον τόπο, τη φύση (που κάποιοι άλλοι βάνουσα κακοποιούν) και την ιστορία.

Πιστεύουμε πως θα προλάβουμε να τελειώσουμε αυτή μας τη δουλειά τις επόμενες δύο μέρες (ζητώντας την κατανόησή σας για τυχόν λάθη και παραλείψεις), για να μεταφρασθεί και να μοιρασθεί στους συνέδρους στο Πανευρωπαϊκό Συνέδριο για τις Αυτοφυείς Ορχιδέες, όπου συμμετέχουν η σύζυγος και ο γιος του P. Liverani (ο ίδιος έφυγε από τη ζωή πρόσφατα)

Ακολουθούν δυο επιστολές που ζήτησα (και πήρα) από τον Δημ. Μελαχροινούδη και την επίσης καλή φίλη Αγγελική Συράκη από το γραφείο του Νομάρχη, η αλληλογραφία Liverani-Μελαχροινούδη, και μερικές φωτογραφίες.

«Φίλε Βαγγέλη.

Θεωρώ σκόπιμο να σε ενημερώσω για τη συνάντησή μου με μια αξιόλογη προσωπικότητα και

Ο κορμός της ελιάς «Liverani» στην Καλλιμασιά Χίου
Φωτογραφία Κώστα Σταμούλη

ότι ακολούθησε. Από τις ενέργειες στην συνέχεια αυτών που επηρεάζουν τις τύχες του νησιού, θα γίνει φανερό το όφελος στην ανάδειξη της Χίου.

Ο Παντελής Σαλιάρης με είχε ειδοποιήσει κι αυτή τη φορά έγκαιρα, για να ξεναγήσω φιλοξενούμενους του στο Λαογραφικό Μουσείο Καλλιμασιάς. Στις 26 του Μάρτη 2003 θα ερχόταν ο φίλος του Ιταλός βοτανολόγος Paolo Liverani, μαζί με τη γυναίκα του και το γιο του, λάτρεις επίσης της φύσης.

Μετά τη ξενάγηση στο μουσείο, τον οδήγησα σε χωράφι με τουλίπες και μαστιχόδεντρα. Ενδιαφέρθηκε για τις «τεράστιες τσικουδιές» όπως είπε, γιατί στην Ιταλία υπάρχουν νάνοι του είδους. Φωτογράφησε και κομμένο κορμό για την ηλικία του. Τότε βρήκα την ευκαιρία να τον πληροφορήσω για ένα υπερμέγεθες ελαιόδεντρο, που βρίσκονταν στην περιοχή «Πέρα Μύλος» της Καλλιμασιάς, κοντά στο δρόμο για τη Μέσα Διδύμα. Πήγαμε και μετρήσαμε την περίμετρο μισό μέτρο πάνω από το έδαφος, που βρέθηκε 13,0 μέτρα. «Δεν πιστεύω να υπάρχει αλλού τόσο μεγάλο ελαιόδεντρο σε όλο τον κόσμο» είπε ο κ. Liverani.

Στη συνέχεια επισκεφθήκαμε αξιοσημείωτη για το μέγεθός της βαλανιδιά στα Σκλαβιά. Το τεράστιο δέντρο, περιμέτρου 8,60 μ. ένα μέτρο πάνω από το έδαφος, συνυπήρχε με την ερειπωμένη τώρα, καθολική εκκλησία του Αγίου Γιάννη Πρόδρομου, πριν από τα μέσα του 18ου αιώνα,

Ο βοτανολόγος Paolo Liverani
Φωτογραφία Δημ. Μελαχροινούδη

στην ιστορική περιοχή με τις θερινές κατοικίες των Γενοβέζων κατακτητών (1345-1566). Μας προτάθηκε τα δυο αυτά δέντρα να χαρακτηριστούν μνημεία της φύσης.

Από τη μέρα εκείνη, ενημέρωσα τόσο το Δήμαρχο Ιωνίας, όσο και άλλους παράγοντες. Όμως μόλις πρόσφατα ενδιαφέρθηκε η κ. Αγγελική Συράκη από το γραφείο του Νομάρχη και έδωσα οδηγίες για τις θέσεις των δέντρων στο φωτογράφο Κ. Σταμούλη, οδηγώντας και την ίδια στην περιοχή για βιντεοσκόπηση.

Επειδή οι συμβουλές του Ιταλού βοτανολόγου ήταν καθοριστικές πέραν της αγάπης του για το νησί μας, θα προταθεί από τον γράφοντα στο Ευρωπαϊκό συνέδριο για τις αυτοφυείς ορχιδέες που θα γίνει στη Χίο (13-17/4/2005), να ονομασθεί το ελαιόδεντρο «ελιά Liverani». Με την ευκαιρία θα πρότεινα το δέντρο των Σκλαβιών να ονομασθεί «βαλανιδιά Ορφανίδη», τιμώντας τον πρώτο Χιώτη καθηγητή βοτανολογίας του Πανεπιστημίου Αθηνών τον 19ο αιώνα, Θ. Γ. Ορφανίδη.

Καταλήγοντας, πρέπει να λάβομε υπ' όψη ότι τα δυο δέντρα, τα οποία χαρακτηρίζει το ξεχωριστό και ίσως μοναδικό μέγεθός τους και πολλών αιώνων ηλικία τους, βρίσκονται σε ένα χώρο με μεγάλη συμμετοχή στην ιστορία του νησιού, από της εποχής ή και παλαιότερα, των κλασικών χρόνων της αρχαιότητας.

Ελπίζοντας ότι θα συμβάλλετε και σ' αυτή την περίπτωση στην ανάδειξη του τόπου μας μέσω της «Δάφνης».

Δημήτρης Μελαχροινούδης.

Υ.Γ. Επισυνάπτω επιστολή του κ. Liverani, γραμμένη πριν το Πάσχα 2003, απάντηση του γράφοντος την 1η Ιουνίου 2003 και φωτογραφίες».

Ο Ρ. Liverani η γυναίκα και ο γιος του κάτω απ' την ελιά

«Μετά από την ενημέρωση που είχαμε κατά την ημερίδα που διεξήχθη στο τέλος Φεβρουαρίου στο Ο.Π.Κ. Δήμου Χίου για το περιβάλλον από τον Γραμματέα της Ομοσπονδίας Πολιτιστικών Σωματείων Ν. Χίου κ. Μελαχροινούδη για την ύπαρξη ενός αρχαίου δέντρου ελιάς στην περιοχή «Πέρα Μύλος» Καλλιμασιάς Δήμου Ιωνίας, προβήκαμε άμεσα στις παρακάτω ενέργειες:

1. Φωτογραφήθηκε το δέντρο από το φωτογράφο κ. Κ. Σταμούλη και βιντεοσκοπήθηκε από τον κ. Μπουλά. Η φωτογραφία μπήκε στο side της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης με σύντομο ιστορικό.

2. Συγχρόνως γίνονται ενέργειες ώστε με απόφαση του Νομ/κού Συμβουλίου και απόφαση του Γενικού Γραμματέα Περιφέρειας Β. Αιγαίου, να κηρυχθεί ως διατηρητέο μνημείο της φύσης. Ο χαρακτηρισμός αυτός προκύπτει από το ιδιαίτερο αισθητικό οικολογικό και ιστορικό ενδιαφέρον που παρουσιάζει το δέντρο.

3. Ανάλογες ενέργειες γίνονται για τα δέντρα α) δρυ στην περιοχή Σκλαβιών Θολοποταμίου, β) πεύκο στην περιοχή «Καραβού» Λιθίου και γ) πρίνος στην περιοχή «Φλώρι» Δήμου Ομηρούπολης.

Ο Νομάρχης Χίου
Πολύδωρος Λαμπρινούδης»

Η βαλανιδιά στα Σκλαβιά της Χίου

Φωτογραφίες Δημ. Μελαχροινούδη

Η επιστολή του Paolo Liverani στον Δημήτρη Μελαχροινούδη πριν το Πάσχα του 2003 σε μετάφραση από τα ιταλικά, του φαρμακοποιού Δημήτρη Κοκκινάκη:

«Αγαπητέ Δημήτρη

Σου γράφω με μια μικρή καθυστέρηση για να σε ευχαριστήσω για την φιλοξενία που μας επέδειξες μεταφέροντας μας στην ενδοχώρα της Χίου και δείχνοντας μας εκείνη την ελιά και την βαλανιδιά που ήταν πραγματικά μνημειώδεις. Ομολογώ ότι αιωνόβιες βαλανιδιές έχω δει και άλλες, αλλά μια ελιά σαν και αυτή δεν υπάρχει σε κανένα άλλο μέρος στον κόσμο. Θα πρέπει να προστατευθούν και να καταχωρηθούν στα τουριστικά δρομολόγια που μπορείς να κάνεις με αυτοκίνητο ή ποδήλατο, όπως επίσης και οι ακανθώδεις βαλανιδιές στο Φλώρι και το μεγάλο πεύκο που μου έδειξε ο Παντελής.

Η Χίος είναι ένα πολύ όμορφο νησί, υπάρχει αφθονία βλάστησης και πανέμορφα πευκόδαση, ιδανικά όμορφα χωριά και πανοράματα. Εύχομαι και ελπίζω να καταφέρει ο Παντελής να διοργανώσει το Διεθνές Συνέδριο για την γνώση και τη μελέτη των αυτοφυών ορχιδέων του όμορφου νησιού σου. Εάν το πετύχει πιστεύω ότι θα έρθουν πολλοί ενθουσιώδεις όχι μόνο από την Ιταλία αλλά και από όλη την Ευρώπη. Αυτό θα μπορούσε να αποτελέσει μια καλή διαφήμιση για ένα οικολογικό τουρισμό και για την αναγνώριση του όμορφου νησιού σας. Είναι όμορφο να περιπλανιέσαι και να παρατηρείς τη φύση που όσο πιο πολύ την γνωρίζουμε τόσο την αγαπάμε.

Από εμένα και την οικογένειά μου σου στέλνω τις καλύτερες ευχές μου για ένα όμορφο Πάσχα και ότι καλύτερο.

Paolo Liverani».

Η απαντητική επιστολή του Δ. Μελαχροινούδη, 1-6-2003.

«Αγαπητέ κ. Liverani

Αναγκασμένος να περιμένω σχετικά με την επίσκεψή σου στο νησί μας, δικαιολογημένα απαντώ λίγο καθυστερημένα στο γράμμα σου.

Οι προτάσεις για κήρυξη σαν μνημείο της φύσης της ελιάς και του δρυ στην Καλλιμασιά και τα Σκλαβιά, δημοσιεύθηκαν στον τοπικό τύπο.

Παράλληλα ενημερώθηκαν τόσο ο Δήμος της περιοχής όσο και η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση. Ελπίζω και εύχομαι να φανούν αρκετά έξυπνοι ώστε να εκμεταλλευτούν ένα από τα συγκριτικά πλεονεκτήματα της περιοχής.

Θα ήθελα να προσθέσω ότι, εξ αιτίας του κ. Παντελή Σαλιάρη, έμαθα κάπως αργά αυτό με το οποίο κλείνει το γράμμα σου, δηλαδή: *E' bello andare in giro ad osservare la natura che piu la conosciamo piu la amiamo* (Είναι όμορφο να περιπλανιέσαι και να παρατηρείς τη φύση που όσο πιο πολύ την γνωρίζουμε τόσο την αγαπάμε).

Πραγματικά τελευταία άρχισα να βλέπω ομορφιές για τις οποίες προηγουμένως δεν έδινα τόση σημασία. Βοήθησα έτσι τον Παντελή να φωτογραφήσει ορχιδέες *sancta* και *pyramidalis* στο δυτικό και ανατολικό μέρος του νησιού, που εντόπισα.

Ευχαριστώ για το τόσο αξιόλογο βιβλίο που μου έστειλες. Θάταν ευχής έργο να δει το φως της δημοσιότητας κάτι ανάλογο -εκτός

από τις Ορχιδέες της Χίου του Παντελή- για το νησί μας.

Περιμένοντας να βρεθούμε στο Διεθνές Συνέδριο που εύχομαι ολόψυχα να καταφέρει να οργανώσει ο κ. Σαλιάρης, παρακαλώ να δεχτείς τις ευχές μου για ένα ευχάριστο καλοκαίρι μαζί με την αξιαγάπητη οικογένειά σου.

Φιλικά,

Δημ. Μελαχροινούδης»

Κλείνοντας βιαστικά αυτό το σημείωμα, θέλω να ευχαριστήσω τον φαρμακοποιό Δημήτρη Κοκκινάκη και τον Παντελή Σαλιάρη για τις μεταφράσεις των κειμένων από τα ελληνικά στα ιταλικά και αντίστροφα, τον Δημήτρη Μελαχροινούδη, την Αγγελική Συράκη και τη Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση για τη βοήθεια τους και εύχομαι γρήγορα οι προσπάθειες όλων να ευοδωθούν για το καλό της Χίου μας.

*

Το άρθρο αυτό γράφηκε, σελιδοποιήθηκε και τυπώθηκε σε 400 τετρασέλιδα ανάτυπα, βιαστικά, στα ελληνικά και ιταλικά, που μοιράστηκαν στο συνέδριο (όπως και στην αρχή αναφέραμε).

Βαγγέλης Ρουφάκης

ΜΕΓΑΛΗ Η ΕΠΙΤΥΧΙΑ ΤΟΥ ΠΑΝΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ ΓΙΑ ΤΙΣ ΑΥΤΟΦΥΕΙΣ ΟΡΧΙΔΕΕΣ

Με επιτυχία έληξε το Πανευρωπαϊκό Συνέδριο για τις Αυτοφυείς Ορχιδέες που διεξήχθη στη Χίο από τις 13 ως 17 του περασμένου Απρίλη. Η προβολή του νησιού μας μεγάλη. Όσοι ασχοληθήκαμε μ' αυτό ή απλώς το παρακολούθησαμε, για άλλη μια φορά διαπιστώσαμε ότι η Χίος μόνο με εναλλακτικό τουρισμό, μόνο, ή κατά το πλείστο με συνέδρια πανελλήνια ή διεθνή, μπορεί να συμπληρώσει το τουριστικό εισόδημα του νησιού μας, που σήμερα εξαρτάται σχεδόν αποκλειστικά από τους Χιώτες μετανάστες εσωτερικού και εξωτερικού.

Πλέον των 160 επιστημόνων και φυσιολατρών πλημμύριζαν τα βουνά και τα χωράφια, μελετώντας και φωτογραφίζοντας ή το Ομήρειο Πνευματικό Κέντρο για να παρακολουθήσουν τις διαλέξεις. Με γνώση και πλούσιο φωτογραφικό υλικό, εκτός από τις δικές τους ανάγκες, ικανοποίησαν κι επιμόρφωσαν εμάς τους αδαείς.

Η Οργανωτική Επιτροπή (Π. Σαλιάρης, Mike Taylor, Γιώργης Μισετζής και Δημήτρης Μελαχροινούδης) δούλεψαν σκληρά και μεθοδικά κι έφεραν (παρά τις όποιες οργανωτικές ελλείψεις) σε πέρας το δύσκολο αυτό εγχείρημα.

Είμαστε ευχαριστημένοι που το Περιοδικό μας βοήθησε στη Γραμματεία, αλλά και για το ανάτυπο που εξέδωσε στα ελληνικά και ιταλικά (διαβάστε στις τρεις προηγούμενες σελίδες) και διαβάστηκε από τους Συνέδρους και πολλούς άλλους. Θα δημοσιευθεί όπως μας υποσχέθηκαν και σε πολλά ευρωπαϊκά έντυπα.

Η επιτυχία βέβαια όπως κι αυτή η πραγματοποίηση του Συνεδρίου, θα ήταν όνειρο θερινής νύκτας αν δεν ήταν Πρόεδρος της Οργανωτικής Επιτροπής ο Παντελής Σαλιάρης. Άξιος και γνώστης του αντικειμένου (είχε γράψει και το βιβλίο «Οι Ορχιδέες της Χίου» που εξέδωσε ο Δήμος Καρδαμύλων) συνέβαλε τα μέγιστα. Αυτό όμως που κατά τη γνώμη μας «μέτρησε» περισσότερο, είναι οι γνωριμίες του (και λόγω επαγγέλματος), με τους άρχοντες της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, εταιρείες και πολλούς άλλους, που ενίσχυσαν οικονομικά το Συνέδριο.

Συγχαρητήρια σε όλους κι ευχόμαστε με τον ίδιο τρόπο να βοηθούν όλα τα συνέδρια και τις εκδηλώσεις που σκοπό έχουν την ανάδειξη του τόπου. Η σωστή προβολή του νησιού μας είναι το ζητούμενο και γι' αυτό (κύριοι της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης) χρόνια τώρα γκρινιάζουμε για την ανεπάρκεια και τους λανθασμένους χειρισμούς, ως προς την εν λόγω προβολή. Να τώρα που και η δικιά σας ΕΝΑ, λέει τα ίδια.

Επί τέλους ξυπνήστε! Κάνετε κάτι και σταματήστε να κάνετε παρατηρήσεις στους όποιους «Μελαχροινούδηδες» ότι «δεν έχουν δίπλωμα και δεν πρέπει να ξεναγούν». Ότι κάνουν κάποιοι «τρελοί» αφιλοκερδώς, εσείς δε μπορείτε να τα κάνετε όσα εκατομμύρια κι αν σπαταλήσετε. Εκείνοι δουλεύουν ανιδιοτελώς, ξοδεύοντας χρήματα κι όχι παίρνοντας παχυλούς μισθούς και χρηματοδοτώντας... «δικά μας παιδιά».

Βαγγέλης Ρουφάκης

Στα «Σπιτάκια» των Αυγώνυμων η οργανωτική επιτροπή συνεδριάζει (6-4-05)

Άγιος Γιώργης Συκούσης (ταβέρνα Κύλλα 15-4-05). Το τραπέζι του Δήμου Καμποχώρων που ήταν... number one

Αγαπητέ μου Βαγγέλη
Σ' ευχαριστώ θερμά για το νέο θαυμάσιο τεύχος της «Δάφνης» και το πολύ χρήσιμο κι όμορφο ημερολόγιο 2005, που είχες την καλοσύνη να μου στείλεις.

Σου εύχομαι από καρδιάς να είσαι γεμάτος υγεία, ευτυχία και ασφαλώς πλούσια πνευματική δραστηριότητα μέσα από το εξαιρετο περιοδικό σου.

Με πολλή φιλική αγάπη
Γιώργος Καλλέγιας
(Πτυχ. Νομικής, ΠΟΕ, Φιλολογίας
του Πανεπιστημίου Αθηνών
και του ΙΕΔΕ της ΑΣΟΕΕ)

*

Αγαπητέ φίλε Βαγγέλη
Έλαβα το τελευταίο τεύχος της Δάφνης και το χάρηκα όπως πάντα.

Το μεράκι σου, η άοκνη δραστηριότητά σου, τα πραγματικά συναισθήματα σου για τους απανταχού της γης φίλους σου και η αγάπη σου για την πατρίδα μας, σε δυναμώνουν κι έτσι διεκπεραιώνεις επιτυχώς πάντοτε, όλες αυτές τις εκδηλώσεις, παράλληλα με την έκδοση της Δάφνης.

Συγχαρητήρια για το editorial που υπογράφεις σ' αυτό το τεύχος κι εγώ το προσυπογράφω.

Συγχαρητήρια για την επιλογή του διηγήματος «γράμμα σ' έναν γάιδαρο» του Γιάννη Κολλιάρου, στο οποίο είναι ολοφάνερο το πόσο «οδυνηρά δυνατή» είναι η πένα του.

Κι εδώ να σε πληροφορήσω, πως μαζί με τον Γιάννη, η Εταιρεία Ελλήνων Λογοτεχνών, εκείνη την βραδιά και στον διαγωνισμό στη μνήμη της Ουράνας Διοματάρη, βράβευσαν κι άλλους τρεις Χιώτες δημιουργούς. Την κυρία Άννα Σουρέ, τον κύριο Ροδοκανάκη και την γράφουσα, για το μυθιστόρημά μου «Της στεριάς τα κύματα». Σου εσωκλείω μάλιστα, δύο ποιήματά μου τα οποία επίσης βραβεύτηκαν σε πανελλήνιους διαγωνισμούς μέσα στο 2004, το ένα από την Δ.Ε.Ε.Λ. (Απρίλης) και το άλλο από τον πολιτιστικό σύλλογο Ραφήνας (Συννεφιά Μαγιάτικη).

Από δε το Καφενείο Ιδεών στη Σαλαμίνα, βραβεύτηκε κι ένα ακόμα διήγημά μου (Έχει ο Θεός...), το περασμένο φθινόπωρο.

Πολύ μου άρεσαν επίσης τα ευαίσθητα ποιήματα του Χρυσόστομου Γελαγώτη, καθώς και το θαυμάσιο ποίημα της Τζένης Συρρή - Χανάκη, που

παρ' ότι είμαστε συνονόματες, δυστυχώς, δεν την γνωρίζω.

Γενικά το τεύχος ήταν όπως πάντα άρτιο και πολύ ενδιαφέρον, μεστό σε ιδέες και δημιουργίες αξιόλογες και διαλεχτές.

Περιμένω να μου τηλεφωνήσεις όταν βρεθείς στην Αθήνα.

Σε χαιρετώ με βαθιά εκτίμηση
Αγγελική Συρρή

*

Κύριε Ρουφάκη

Η ομάδα δράσης του 4ου Γυμνασίου (Χίου) με θέμα: «Να σ' αγναντεύω θάλασσα» σας ευχαριστεί θερμά για τη συνεργασία σας με τον κ. Δ. Μελαχροινούδη στην ταξινόμηση και προβολή του φωτογραφικού του υλικού σε ηλεκτρονική μορφή ώστε να μας παρουσιάσει με τον καλύτερο τρόπο τις εμπειρίες του από τη ναυτική του πορεία.

Με τιμή
Ο Διευθυντής
Γεώργιος Κωνσταντινίδης
Οι καθηγητές
Πολύδωρος Στείρος
Ιωάννης Κουγιούλης

*

Αγαπητέ κύριε Ρουφάκη

Έλαβα το 13ο φύλλο του περιοδικού σας Δάφνη και διάβασα με ενδιαφέρον τα περιεχόμενα του. Με συγκίνησε η αναφορά στον ήρωα της Αντίστασης παπά Ξενάκη.

Τον παπά Ξενάκη έκρυπταν σ' ένα περιβόλι εκεί κάτω στο Τάλλαρος. Από εκεί τον μετέφερε λίγες μέρες προτού τον συλλάβουν στο σπίτι του Λεμάνη, ο Δημήτρης Καζάνας, όπως μου είπε ο ίδιος. Ήταν άοπλος.

Σας ευχαριστώ και σας χαιρετώ
Παναγιώτης Καρασούλης.

*

Γεια σας

Είδα στο περιοδικό σας (τεύχος 2ο) φωτογραφία με παλιούς κάτοικους του νησιού σας να φτιάχνουνε ξόβεργα για πουλιά. Σας παρακαλώ αν μπορείτε να μου στείλετε κάποιες πληροφορίες.

Γράφω ένα βιβλίο και θα ήθελα την συνταγή που φτιάχνουνε τις ξόβεργες τα υλικά και όλα τα σχετικά για τι πουλιά πιάνανε, γιατί τα έπιαναν τι τα έκαναν μετά κ.α

Σχετικά με την «άρα» δεν έχω ακούσει ούτε γνωρίζω κάτι.

Έχω επισκεφτεί το νησί σας και έχω τις καλύτερες αναμνήσεις από το νησί και από τους ανθρώπους σας.

Έχετε κάνει ένα πολύ όμορφο περιοδικό και μια πολύ όμορφη σελίδα στο internet.

Έχουμε σε ένα μήνα έκθεση με παραδοσιακά σκευή, εργαλεία, φωτογραφικό υλικό από δραστηριότητες, εργασίες από τους πρόσφυγες της Σμύρνης στο Δήμο Νίκαιας και ότι μπορείτε να μου στείλετε θα με βοηθήσει. Η Νίκαια του Πειραιά όπως θα ξέρετε, είναι προσφυγική πόλη. Θα σας πάρω φυσικά και τηλέφωνο να μιλήσουμε. Η διεύθυνση μου είναι Νίκαια και το τηλέφωνο μου είναι ...

Σας ευχαριστώ εκ των προτέρων
Μάριος Βασιλόπουλος
Εκπαιδευτικός

Χίος και τ' απέναντι παράλια της Μικράς Ασίας (Από το βιβλίο «Αλάτσατα» της Ε. Κουτσοδόντη)

Αλατσάτων... συνέχεια

Το γράμμα που ακολουθεί έστειλε η κ. Μαριάννα Μ... στον Κ. Δημήτρη Καράλη στο chiosnews.com. Ο κ. Καράλης μας το έστειλε και τα υπόλοιπα στη... συνέχεια.

*

Κύριε Καράλη

Κάποιο τεχνικό πρόβλημα δεν μου επιτρέπει την είσοδο στην επικοινωνία του dafninet.gr. Διάβασα την αλληλογραφία του κυρίου Ρουφάκη με κάποια κυρία που τα στοιχεία της φαίνονται ως: Χρυσή Ζ.... Illinois U.S.A. και το κεντρικό θέμα τους ήταν τα Αλάτσατα της Μ. Ασίας, τόπος καταγωγής της εν λόγω κυρίας καθώς και το βιβλίο της κυρίας Κουτσοδόντη. Επειδή το δικό μου ενδιαφέρον ταυτίζεται με αυτό της κυρίας Χρυ-

σής Ζ..... αλλά δεν περιορίζεται μόνο στην πόλη αλλά και στους απογόνους των αλατσατιανών θα σας ζητούσα να επικοινωνήσετε μαζί της για να της κάνετε γνωστή τη διεύθυνση του e-mail μου και την επιθυμία μου να επικοινωνήσω μαζί της.

Σας ευχαριστώ εκ των προτέρων

Μαριάννα Μ...

Μέλος Δ.Σ του Συλλόγου

Αλατσατιανών Αθήνας

*

Αγαπητή κ. Μ...

Δοκιμάστε να επικοινωνήσετε με τον κ. Βαγγέλη Ρουφάκη στα email info@dafninet.gr κα νου-fak@otenet.gr ή εναλλακτικά στο τηλέφωνο 22710 78353

για το Chiosnews.com

Δημήτρης Καράλης

*

Η δική μας επιστολή:

Ο Δημήτρης Καράλης μου έστειλε την αλληλογραφία σας. Στοιχεία του βιβλίου θα βρείτε στο side της Δάφνης στις Χιακές Εκδόσεις αριθμό 7. Για περισσότερες πληροφορίες επικοινωνήστε μαζί μου.

Ευχαριστώ
Βαγγέλης Ρουφάκης
Περιοδικό «Δάφνη»

*

Αγαπητέ κύριε

Β. Ρουφάκη

Σας ευχαριστώ πολύ

για το ενδιαφέρον που δείξατε.

Όμως το βιβλίο της κυρίας Κουτσοδόντη το έχω εδώ και χρόνια από «πρώτο χέρι», από την ίδια. Η επιθυμία μου είναι να επικοινωνήσετε με την κυρία που τα στοιχεία της είναι: Χρυσή Ζ.... Illinois U.S.A. και να της πείτε το ενδιαφέρον μου να επικοινωνήσει μαζί μου σαν καταγόμενη από τα Αλάτσατα.

Ευχαριστώ και πάλι

Μαριάννα Μ...

*

Εμείς στείλαμε τα στοιχεία στην κ. Χρυσή Ζ... στο Illinois. Ελπίζουμε, οι δυο κυρίες που καταγονται από τα Αλάτσατα, να επικοινωνήσουν. Σε επόμενο τεύχος θα δημοσιευθούν και ονόματα προσφύγων που ήλθαν στη Χίο.

Κριτική στα «Γιατροπορέματα των ομματιών»

της Σεβαστής Χαβιάρα-Καραχάλιου

Η Ιατρική Εταιρεία Χίου, η οποία τα τελευταία χρόνια έχει πραγματοποιήσει μια σειρά αξιοσημείων ιστορικών εκδόσεων και η γνωστή γιατρός συγγραφέας και ερευνήτρια της ιατρικής μας λαογραφίας και ιστορίας Σεβαστή Χαβιάρα-Καραχάλιου, μας πρόσφεραν πρόσφατα έναν θαυμάσιο τόμο στον οποίο συγκεντρώθηκαν πολυάριθμες δημοσιεύσεις της ακαταπόνητης συναδέλφου, οι οποίες διάσπαρτες σε διάφορα περιοδικά, εφημερίδες και επετειακές εκδόσεις, παρέμεναν άγνωστες και δυσπρόσιτες στους ερευνητές.

Με κεντρικό αντικείμενο την αναζήτηση της ιστορίας και λαογραφίας, γύρω από την ειδικότητα που ασκεί η συγγραφέας, την Οφθαλμολογία και ιδιαίτερα την καταγραφή των σχετικών πληροφοριών από τον τόπο καταγωγής της, την Χίο, η συναδέλφου Σεβαστή Χαβιάρα-Καραχάλιου θησαυρίζει σε έναν καλαίσθητο και τυποτεχνικά άρτιο τόμο, συγγραφική και ερευνητική ενασχόληση δεκαετιών. Παρουσιάζονται κορυφαίοι γιατροί από τη Χίο και τη γειτονική Σμύρνη, που πρόσφεραν πολλά για την επιστημονική και πολιτισμική ανάπτυξη του τόπου μας, αλλά και πολλοί άλλοι λιγότερο γνωστοί με αξιόλογη όμως παρουσία και προσφορά στα επιστημονικά και κοινωνικά δρώμενα. Μελετάται σε πολλές σελίδες του τόμου, η ιστορική εξέλιξη και η συμβολή των υγειονομικών ιδρυμάτων της Χίου στην αντιμετώπιση των νοσημάτων στο νησί, αλλά και η προσφορά τους στην διαμόρφωση της ελληνικής ιατρικής επιστήμης.

Πολλές πτυχές από τη πλούσια ιατρική λαογραφία της Χίου, ορισμένες μάλιστα με διαχρονική παρουσία από την αρχαιότητα, είναι το αντικείμενο αρκετών κεφαλαίων του τόμου και παρουσιάζονται στον αναγνώστη με σαφήνεια, γλαφυρότητα και λογοτεχνικό ύφος.

Πρωτότυπες έρευνες σε αρχαιολογικό υλικό, παρουσίαση σπάνιων εκδόσεων, ενδιαφέρουσα μελέτη για την προϊστορία της Ψυχιατρικής στον ελληνικό χώρο, λαογραφικού ενδιαφέροντος χρονο-

γραφήματα, κριτικά και βιογραφικά σημειώματα, συμπληρώνουν τον κύκλο των ενδιαφερόντων κεφαλαίων του βιβλίου που στοχεύουν στη διατήρηση της συλλογικής μας μνήμης και συνοψίζονται εύστοχα με τη φράση: «ότι ακόμα βρίσκεται ζωντανό στη μνήμη μας ας καταγραφεί, γιατί διαφορετικά θα χαθεί για πάντα».

Στην εποχή μας πολλοί ισχυρίζονται ότι η προβολή της εθνικής μας ιστορίας, αποτελεί ανεπίκαιρη ενασχόληση, αναχρονισμό και εμπόδιο για την παγκοσμιοποίηση, και πως η μελέτη του λαϊκού μας πολιτισμού και της παράδοσης, δεν συνάδει με το νέο πρότυπο ζωής που άλλοι βέβαια

μας επέβαλαν. Στην εποχή μας, μας λένε πολλοί, να τροποποιήσουμε την ιστορία μας για να γίνει πιο συμβατή με τη νέα αντίληψη για το πολιτικώς ορθό. Η εμμονή στη μελέτη και ανάδειξη της εθνικής μας ιστορίας, σε όλη της τη διαχρονικότητα, η ιστορική μας συμβολή στον παγκόσμιο πολιτισμό, θεωρείται από πολλούς στην εποχή μας, άλλοτε στείρα προγονολατρεία και άλλοτε εθνικιστική υστερία. Ο λαογραφικός μας θησαυρός και η προσήλωσή στις παραδόσεις μας

θεωρούνται από πολλούς, πισωγύρισμα και εμπόδιο για την πρόοδο.

Το βιβλίο Γιατροπορέματα των ομματιών και άλλα κείμενα, που ασχολείται με ένα μέρος από την ιστορία και τη λαογραφία μας, απαντά στους εκφραστές και υποστηρικτές της θεωρίας του «πολιτικώς ορθού» ότι η ιστορία και ο λαϊκός μας πολιτισμός, δεν αποτελούν το παρελθόν μας, αλλά τα δομικά υλικά για να χτίσουμε το μέλλον μας. Η Ιστορία και η Λαογραφία μας, αποτελούν πνευματικά εφόδια και πολιτιστικά αγαθά για τις γενιές που θα ακολουθήσουν.

Χωρίς εθνική αυτογνωσία και γνώση της πολιτισμικής μας συνέχειας, χωρίς πρότυπα ζωής και κοινωνικής προσφοράς από τους παλαιότερους, θα μείνουμε ξεκομμένοι από τις ρίζες μας και θα καταντήσουμε εύκολη λεία στους Μεγάλους Αδελφούς.

Λάζαρος Ε. Βλαδίμηρος
Δρ Μαιευτικής-Γυναικολογίας

Αναφορές, στο Περιοδικό της Ιστορίας της Ελληνικής Ιατρικής

«Δέλτος»

Τεύχος 27ο σελ. 60

-Σεβαστή Χαβιάρα-Καραχάλιου: Πώς τραγούδησαν οι αρχαίοι ποιητές μας τα πάθη των ματιών, Ιατρική Εφημερίς, άρ. φ. 1527, 31 Ιουνίου 2003.

-Σεβαστή Χαβιάρα-Καραχάλιου: Ήταν ο Όμηρος τυφλός: Ιστορία Εικονογραφημένη, 426 (Δεκέμβριος 2003) 54-61.

-Σεβαστή Χαβιάρα-Καραχάλιου: Τα Λαζαρεττάκια του Δαφνώνα, «Δάφνη» (Περιοδική έκδοση Δαφνώνα Χίου) Έτος 6^ο φύλλο 12 (Ιούλιος 2004)

ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΜΥΘΟΛΟΓΙΑ

ΘΕΜΙΣ ΚΑΙ ΜΟΪΡΕΣ

(<http://mythologia.8m.com>)

Η Θέμιδα ήταν η θεά που συμβόλιζε τη δικαιοσύνη και ήταν υπεύθυνη για την τήρηση της ηθικής τάξης σε θεούς κι ανθρώπους. Ήταν κόρη του Ουρανού και της Γαίας, δηλαδή της Γης, όπως και η Ρέα, η Μνημοσύνη και ο Ωκεανός, ο Υπερίωνας, ο Κρόνος και οι υπόλοιποι Τιτάνες. Οι Τιτάνες ήταν οι άρχοντες του κόσμου, πριν κυριαρχήσουν ο Δίας και οι θεοί του Ολύμπου.

Υπήρχε ένας μύθος που έλεγε ότι στη γέννηση του Δία η Θέμιδα ήταν εκείνη που παρέλαβε το νεογέννητο και το εμπιστεύθηκε στην Αμάλθεια, στην Κρήτη, για να το μεγαλώσει. Αυτό όμως δεν εμπόδιζε αργότερα τη Θέμιδα να γίνει και γυναίκα του στη συνέχεια. Πίστευαν πως η Θέμιδα ήταν η πρώτη σύζυγος του Δία και πως οδηγήθηκε μέσα σε χρυσό άρμα στις πηγές του Ουρανού και στους λαμπρούς δρόμους του Ολύμπου. Εκεί την περίμενε ο Δίας. Από το γάμο τους γεννήθηκαν οι Ωρες, που ήταν υπεύθυνες για τα έργα των ανθρώπων και τους καρπούς των προσπαθειών και των κόπων τους. Αυτές ήταν η Ειρήνη, η Δίκη και η Ευνομία.

Η Θέμιδα γέννησε ακόμη τις Εποχές, που επέβλεπαν την παραγωγή των καρπών, καθώς και τις Μοίρες, που μοίραζαν στον κάθε θνητό τα καλά ή τα κακά: την Κλωθώ, τη Λάχεση και την Άτροπο. Ο ποιητής Αισχύλος τη θεωρούσε μητέρα και του Προμηθέα, σε αντίθεση με την κοινή πίστη πως γονείς του ήταν ο Ιαπετός και η Ωκεανίδα Κλυμένη. Παρόλο που θα περίμενε κανείς πως η Θέμιδα και η Ήρα θα ήταν αντίζηλες, ως πρώτη και δεύτερη σύζυγος του ίδιου άντρα, που μάλιστα ήταν και βασιλιάς θεών κι ανθρώπων, οι ίδιες ήταν στενές φίλες.

Η Θέμιδα ήταν πιστή σύμβουλος του Δία και έθεσε η ίδια τέρμα μαζί με το βασιλιά των θεών στον Τρωικό πόλεμο, όταν είχε πλέον σημάνει η ώρα. Φρόντιζε, επίσης, για την προστασία των αδυνάτων και της φιλοξενίας, που θεωρούνταν ιερή. Η Θέμιδα ήταν πάνσοφη και προικισμένη με μαντικές ικανότητες. Σε κείνη ανήκε το μαντείο των Δελφών, που τελικά το παραχώρησε στην αδερφή της, τη Φοίβη. Εγγονός της Φοίβης ήταν ο Απόλλωνας, που θα γινόταν αργότερα και ο τελικός κάτοχος του μαντείου. Πάνω απ' όλα όμως, η Θέμιδα ήταν αρμόδια για την επικράτηση της δικαιοσύνης και την τήρηση των κανόνων του δικαίου από θεούς κι ανθρώπους.

Το όνομά της σήμαινε τους νόμους της φύσης, τους νόμους της συμβίωσης θεών κι ανθρώπων και κυρίως τους νόμους της συμβίωσης των δύο φύλων, ώστε αυτή να είναι αρμονική. «Θέμις» θα πει πάνω απ' όλα άνδρες και γυναίκες να ενώνονται με την αγάπη.

Οι Μοίρες παριστάνονταν, συνήθως, ως τρεις γυναικείες μορφές που κλώθουν. Η κλωστή που κρατούν στα χέρια τους, είναι η ανθρώπινη ζωή. Συμβολίζεται έτσι το πόσο μηδαμινή κι ασήμαντη αποδεικνύεται τελικά, αφού κόβεται με το παραμικρό, όπως μια κλωστή. Η πρώτη Μοίρα, η Κλωθώ, γνέθει το νήμα της ζωής, η δεύτερη, η Λάχεση, μοιράζει τους κλήρους, καθορίζει τι θα «λάχει» στον καθένα. Η τρίτη Μοίρα, τέλος, η Άτροπος, κόβει χωρίς τον παραμικρό δισταγμό, όταν έρθει η ώρα, την κλωστή της ζωής των ανθρώπων. Οι Μοίρες είναι επομένως οι δυνάμεις που ευθύνονται για τα καλά και τα κακά της ζωής του κάθε θνητού, από τη γέννηση μέχρι το θάνατό του. Σε κάποιες περιπτώσεις οι άνθρωποι πίστευαν πως δεν ήταν τρεις, αλλά μία ή δύο, όπως, για παράδειγμα, συνέβαινε στο μαντείο των Δελφών, όπου λάτρευαν μόνο τη Μοίρα της Γέννησης και τη Μοίρα του Θανάτου.

Η λέξη «μοίρα» βγαίνει από το ρήμα «μοιράζω», είναι δηλαδή το «μερίδιο» και το «μερτικό», το κομμάτι που παίρνει ο καθένας από τη μοιρασιά ενός όλου. Έτσι, μοίρα σημαίνει πάνω απ' όλα το μερίδιο που διεκδικεί ο καθένας στη ζωή και την ευτυχία. Ας φανταστούμε τη μοιρασιά του κρέατος ενός ζώου. Τυχαίνει, καθώς το τεμαχίζουν, άλλος να πάρει μικρό ή μεγάλο «κομμάτι», με πολύ ή με λίγο λίπος έτσι γίνεται και στη ζωή. Άλλοι ζουν πολλά χρόνια, άλλοι λιγότερα, άλλοι είναι ευτυχισμένοι κι άλλοι όχι.

Πίστευαν πως το νήμα της ζωής το έγνεθαν οι Μοίρες δυο φορές κατά τη διάρκειά της: μία κατά τη γέννηση και μία κατά το γάμο, γιατί ήταν δύο γεγονότα σημαντικά για την παραπέρα πορεία της. Ο Νέστορας, ο βασιλιάς της Πύλου, λόγου χάρη, αποτελούσε στην αρχαιότητα ένα ιδανικό ζωής, χάρη στην εύνοια της Μοίρας: έζησε πολύ και από το γάμο του απέκτησε πολλούς γιους. Η περίπτωση του Αχιλλέα αποτελεί, παράλληλα, χαρακτηριστικό παράδειγμα της αντίληψης ότι τα πολλά χρόνια ζωής δε σημαίνουν απαραίτητα πως αυτά είναι γεμάτα χαρά κι

ευτυχία: Ο Αχιλλέας στην Ιλιάδα μιλά για τη μοίρα του, που ξέρει πως είναι διπλή από τη μητέρα του τη Θέτιδα: μπορεί να έχει μια μακρόχρονη, αλλά ασήμαντη ζωή, αν γυρίσει στην πατρίδα του, ή να επιλέξει να μείνει και να πολεμήσει στην Τροία, να διακριθεί για τα πολεμικά του κατορθώματα, αλλά και να πεθάνει νέος. Το όνομά του θα συνδεθεί με τη δόξα κι όλοι θα τον θυμούνται σαν φοβερό ήρωα στο παρόν και στο μέλλον, όπως και έγινε τελικά.

Ενδεικτικός για το ρόλο που έπαιζαν οι Μοίρες στη γέννηση του ανθρώπου είναι ο μύθος του Μελέαγρου. Όταν μια γυναίκα θέλησε να μάθει την τύχη του νεογέννητου γιου της, παραφύλαξε τις Μοίρες, τη νύχτα που θα έρχονταν να αποφασίσουν για τη ζωή του μωρού. Άκουσε λοιπόν από την Κλωθώ πως θα γίνει όμορφο και από τη Λάχεση πως θα γίνει δυνατό. Η Άτροπος όμως, φώναξε πως πρόκειται το παιδί να πεθάνει σε λίγο κι έδειξε ένα πυρωμένο ξύλο που καιγόταν στο τζάκι. Έπειτα, είπε πως αυτό θα συμβεί μόλις το δαυλί αποκαεί. Αφού έφυγαν οι Μοίρες από την κάμαρα, η μητέρα άρπαξε το μισοκαρβουνιασμένο ξύλο, το έσβησε και το έχωσε βαθιά μέσα σε μια κασέλα. Κράτησε για χρόνια κρυφό το μυστικό της ζωής του γιου της κι εκείνος μεγάλωνε κι ομόρφαινε. Όταν κάποτε πήγε για κυνήγι μαζί με τον αδερφό της μητέρας του, μάλωσε μαζί του για τη μοιρασιά και, πάνω στο θυμό του, τον σκότωσε. Όταν εκείνη το έμαθε, έτρεξε αμέσως στην κασέλα, έβγαλε το δαυλί και το έριξε στη φωτιά. Μόλις κήκε εντελώς, ο γιος της άφησε την τελευταία του πνοή.

Στον Τρωικό πόλεμο ο γιος του Δία, ο Σαρπηδόνας, μάχεται γενναία εναντίον του Πάτροκλου, ο οποίος όμως τον έχει σχεδόν νικήσει. Ο Δίας παρακολουθεί τη μονομαχία και πονάει για το γιο του. Σκέφτεται λοιπόν ν' αντιταχτεί στη μοίρα και ν' αποφευχθεί ο θάνατος του Σαρπηδόνα, που πολύ τον αγαπούσε. Εμπιστεύεται στην Ήρα τη σκέψη του ν' αλλάξει τα γραμμένα, εκείνη όμως τον συνεφέρει με τα λόγια της και υπενθυμίζει τη μεγάλη δυσαρέσκεια που θα προκαλέσει στους υπόλοιπους θεούς. Εκείνος, τελικά, υποχωρεί και ρίχνει στη γη ματωμένες ψιχάλες, για να δείξει τη λύπη του. Λίγο παρακάτω, όταν ο Έκτορας μονομαχεί με τον Αχιλλέα και πρόκειται σε λίγο να σκοτωθεί, ο Δίας εκμυστηρεύεται στην Αθηνά πόσο πολύ θα ήθελε να μπορούσαν όλοι οι θεοί να συμφωνήσουν, ώστε ν' αλλάξουν τη μοίρα του και να τον γλιτώσουν. Η Αθηνά του αποκρίνεται ακριβώς όπως και η Ήρα, οπότε ο Δίας συμμορφώνεται και πάλι.

Στην πιο κρίσιμη στιγμή, όμως, της αναμέτρησης, παίρνει μια χρυσή ζυγαριά, ώστε να κριθεί με αντικειμενικό τρόπο το ποιος θα επικρατήσει. Σε κάθε μεριά της βάζει από μια μοίρα του θανάτου και την ισορροπεί. Τελικά, βαραίνει η μεριά του Έκτορα που πρέπει τώρα να πεθάνει. Ο Απόλλωνας, που μέχρι τότε συνεχώς τον προστάτευε, τον εγκαταλείπει. Στα ομηρικά έπη, λοιπόν, η Μοίρα είναι κάτι το δεδομένο από την αρχή της ζωής. Οι Μοίρες όμως είναι απλώς το όργανο στην υπηρεσία των θεών, που εκτελούν τη θέλησή τους. Το νήμα της ζωής το γνέθουν ουσιαστικά εκείνοι, οι οποίοι καθορίζουν τα γεγονότα, τις περιπέτειες, τον πλούτο και το θάνατο για τον κάθε άνθρωπο. Οι θεοί μπορούν και έχουν τη δύναμη να αλλάξουν τη μοίρα, αφού οι ίδιοι την ορίζουν στην αρχή της ζωής των θνητών. Μια τέτοια αλλαγή όμως θα είχε πολύ άσχημες συνέπειες, γιατί θα διατάρασσε την αρμονία και την τάξη. Ο Δίας, λοιπόν, μπορεί ν' αλλάξει τη Μοίρα, μα προτιμά να μην το κάνει, γιατί κι οι άλλοι θεοί θα ζητούσαν να κάνουν το ίδιο για τους δικούς τους προστατευόμενους.

Η Μοίρα είναι πάνω απ' όλα ιδιοκτησία του, γι' αυτό και τον ονόμαζαν "Μοιραγέτη" (ηγέτη, οδηγό, αρχηγό των Μοιρών), παρόλο που εκείνη τον περιορίζει και αναγκάζεται να τη σεβαστεί. Η σύγκρουση αυτή είναι αναπόφευκτη, γιατί αφορά την ίδια τη ζωή κι αποτελεί ένα από τα μεγαλύτερα ερωτηματικά της: ποιος είναι πιο πάνω, ο θεός ή «ό,τι είναι γραφτό να συμβεί;». Το ερώτημα απασχόλησε, όπως ήταν φυσικό, και όλους τους μεταγενέστερους ποιητές και φιλοσόφους. Άλλοι ζουν πολλά χρόνια, άλλοι λιγότερα, άλλοι είναι ευτυχισμένοι κι άλλοι όχι.

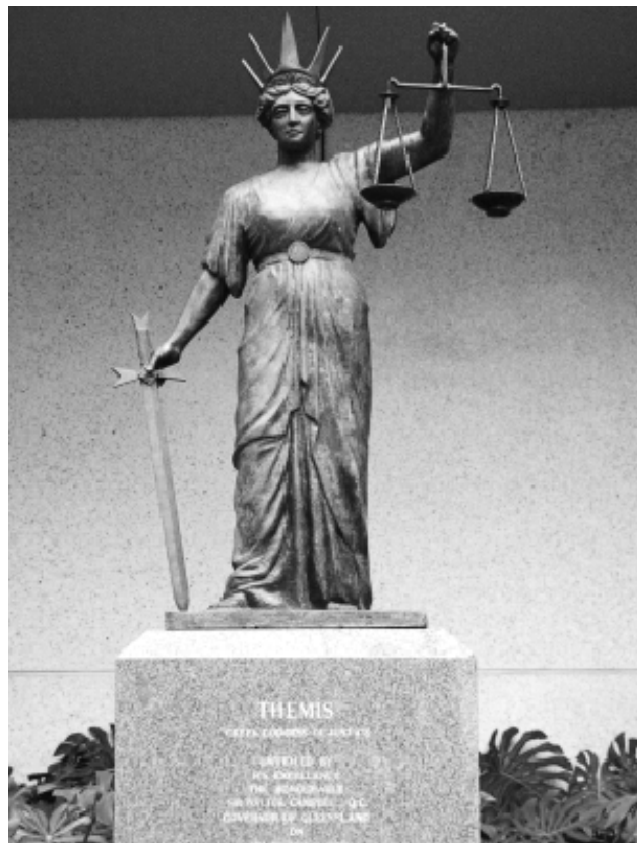
Πίστευαν πως το νήμα της ζωής το έγνεθαν οι Μοίρες δυο φορές κατά τη διάρκειά της: μία κατά τη γέννηση και μία κατά το γάμο, γιατί ήταν δύο γεγονότα σημαντικά για την παραπέρα πορεία της. Ο Νέστορας, ο βασιλιάς της Πύλου, λόγου χάρη, αποτελούσε στην αρχαιότητα ένα ιδανικό ζώης, χάρη στην εύνοια της Μοίρας: έζησε πολύ και από το γάμο του απέκτησε πολλούς γιους. Η περίπτωση του Αχιλλέα αποτελεί, παράλληλα, χαρακτηριστικό παράδειγμα της αντίληψης ότι τα πολλά χρόνια ζωής δε σημαίνουν απαραίτητα πως αυτά είναι γεμάτα χαρά κι ευτυχία: Ήδη από την εποχή του Ησίοδου (7ος αι.) οι Μοίρες δεν είναι πια τα όργανα που εκτελούν τυφλά τη βούληση των θεών, μα έχουν και κάποιες δικές τους αρμοδιότητες και ρόλους. Παρόλα αυτά, ο Δίας είναι πάλι εκείνος που τους παραχώρησε την πολύ μεγάλη τους εξουσία, πα-

ραμένει δηλαδή «Μοιραγέτης». Αυτή η αντίληψη της παντοδυναμίας των θεών γενικά κυριαρχεί στην αρχαιότητα: οι θεοί υπακούν βέβαια στη Μοίρα, μόνο και μόνο όμως επειδή την έχουν οι ίδιοι ορίσει. Συναντάμε και σε μεταγενέστερες εποχές πολλές περιπτώσεις σύγκρουσης Μοίρας και θεών, όπου όμως τα γραμμένα καμιά φορά αλλάζουν. Στην περίπτωση του Κροίσου, ο Απόλλωνας κατάφερε να πάρει για χάρη του από τις Μοίρες τρία χρόνια αναβολή, για την άλωση των Σάρδεων. Ο Απόλλωνας, πάλι, επενέβη στην περίπτωση του Άδμητου, που έπρεπε να πεθάνει, μέθυσε τις Μοίρες και τις ξεγέλασε, ώστε να δεχτούν να πεθάνει η γυναίκα του, η Άλκηστη, αντί για κείνον. Ας δούμε τους ρόλους που με τον καιρό απέκτησαν οι Μοίρες, όπως αναφέρθηκε παραπάνω: ο ποιητής Ησίοδος μας πληροφορεί πως υπήρχαν δύο εκδοχές για την καταγωγή τους. Σύμφωνα με την πρώτη, οι Μοίρες ήταν κόρες της Νύχτας, μοιράζουν τα καλά και τα κακά, μα και καταδιώκουν θεούς κι ανθρώπους για τα εγκλήματά τους, μέχρι να τους εκδικηθούν και να τους τιμωρήσουν με τρόπο φοβερό.

Σύμφωνα με τη δεύτερη εκδοχή, ήταν κόρες του Δία και της Θέμιδος. Πρόσθεταν μάλιστα και μια τέταρτη αδερφή, την Τύχη, που θεωρούνταν ότι είχε και το μεγαλύτερο κύρος. Οι δύο αυτές εκδοχές συμβολίζουν και δύο διαφορετικούς ρόλους. Ως κόρες της Νύχτας είναι κακοποιές δυνάμεις, που συγγενεύουν με το σκοτάδι, τον Άδη και τον Κάτω Κόσμο. Από την άποψη αυτή, συνδέονται με τις Ερινύες, που επίσης είναι αδίστακτες τιμωροί των ανθρώπων. Ακριβώς όμως, επειδή οι πράξεις του ενός έχουν άμεσο αντίκτυπο στο σπίτι του και στους γύρω του, η κρίση των Μοιρών, που επιβάλλεται εντελώς αυθαίρετα και ανεξάρτητα από τους θεούς, φτάνει να αφορά και ολόκληρες οικογένειες, κάποτε για πολλές γενιές.

Άλλοτε φτάνουμε να μιλάμε και για μια ολόκληρη πόλη, όπου οι Μοίρες καλούνται να διαφυλάξουν και ν' αποκαταστήσουν την κοινωνική τάξη και τη δικαιοσύνη. Πρόκειται, πλέον, για το ρόλο τους σε επίπεδο κοινωνικό. Ως κόρες του Δία και της Θέμιδος, από την άλλη πλευρά, είναι δυνάμεις καλοπροαίρετες, ουράνιες και φωτεινές, που λαμπρύνουν με την παρουσία τους σημαντικά γεγονότα, όπως η ίδρυση των Ολυμπιακών αγώνων.

Είναι θεότητες της ευτυχίας και της ευλογίας, καθώς και όργανα της βούλησης των θεών. Μιλάμε, επομένως, για τα εντελώς αντίθετα απ' αυτά που αναφέραμε παραπάνω.

Το άγαλμα της Θέμιδος έξω από τον Άρειο Πάγο του Brisbane, στο Queensland της Αυστραλίας
Της Χιώτισσας γλύπτριας Μαίρης Παπακωνσταντίνου
(<http://www.hi.com.au/heinsoseqld/pdf/soseqld3.pdf>)

Ο Πίνδαρος διηγούνται πως εκείνες οδήγησαν με χρυσά άλογα τη Θέμιδα (που δεν ήταν όμως μητέρα τους, σύμφωνα με τον ποιητή) στον Όλυμπο, για να παντρευτεί τον Δία, επιβεβαιώνοντας έτσι την παραδοσιακή σχέσή τους με το γάμο, ως θεότητες ευγονίας και ευτυχίας. Τις βρίσκουμε να τραγουδούν στους γάμους της Θέτιδας, καθώς και του Δία και της Ήρας.

Όταν μια κοπέλα στην αρχαία Αθήνα γινόταν νύφη, πρόσφερε τις κοτσίδες της στις Μοίρες και οι γυναίκες ορκίζονταν στο όνομά τους. Επίσης, έχοντας άμεση σχέση με τη γέννηση των ανθρώπων, γιατί η δύναμη τους κατά κύριο λόγο τότε φανερώνεται, είναι πολύ συχνά παρούσες στις γέννες ως βοηθοί, όπως για παράδειγμα στη γέννηση του Ασκληπιού. Γι' αυτό και συνήθιζαν να τις λατρεύουν κάποτε μαζί με θεές σχετικές με τον τοκετό, όπως η Άρτεμη και η Ειλείθια (που έφερνε τους πόνους της γέννας).

Τις Μοίρες τις συναντάμε μέχρι σήμερα διατηρημένες στη λαϊκή μας παράδοση: είναι πάντα τρεις γυναίκες, συνήθως γριές, που γνέθουν για τον καθένα το νήμα της ζωής, μέχρι να τελειώσει το μαλλί ή να κοπεί απότομα. Παρουσιάζονται συνήθως στη γέννηση του μωρού, τη νύχτα μετά την τρίτη μέρα.

Συκούσαινα (1928)

Φωτο Περ. Παπαχατζηδάκη Αρχείο Βαγγέλη Ρουφάκη

17

Στη γειτονιά σου Αρμένισσα
 πόσες φορές αρμένισσα
 κι είπα τραγούδια τόσα
 στο νου και με τη γλώσσα.

Στην εκκλησιά σου γλίστρησα
 για να σε δω βασίλισσα
 και να γευτώ μια στάλα
 τα μάτια τα μεγάλα.

Στο πλάι μου κοινώνησες
 και φρίξαν οι γειτόνισσες
 στις πióμορφες η πρώτη
 και ν' αγαπάς στρατιώτη.

«Δελτίον Ταυτότητος» Τριαντάφυλλος Μυλωνάς

Περιεχόμενα

Αγάπη 1	Τζένη Συρρή-Χαννάκη	2
Καθημερινά 1	Τζένη Συρρή-Χαννάκη	2
Πανσέληνο φως	Χρυσόστομου Γελαγώτη	2
Καλοκαιριάτικες... ζαλάδες	Βαγγέλη Ρουφάκη	3
Γωνιές της Χίου άγνωστες στους πολλούς	Βαγγέλη Ρουφάκη	4
Έφυγε η Ηγουμένη	Βαγγέλη Ρουφάκη	5
Πάλι μαζί για το καλό του τόπου	Βαγγέλη Ρουφάκη	6
3η Χιλιετία	Βαγγέλη Ρουφάκη	7
Μπουρλής-Τζαννής «Ε, καμένε μου λωλέ»	Πέτρου Ι. Μαρτάκη	8
Εόβεργα και... Άρες	Βαγγέλη Ρουφάκη	9
Χιώτικη Λαϊκή Τέχνη	Βαγγέλη Ρουφάκη	10
Δυο μέρες στη γειτονική Λέσβο	Βαγγέλη Ρουφάκη	12
Γυρισμός	Ν. Λ.	13
Χίος (1936-1937)	Μαξ Ρεντιάνη	14
Από τα θαύματα της φύσης		16
Μεγάλη η επιτυχία του Πανευρωπαϊκού Συνεδρίου για τις Ορχιδέες	Βαγγέλη Ρουφάκη	19
Γράμματα από τους αναγνώστες μας		20
Γιατροπορέματα των ομματιών και άλλα κείμενα (κριτική)	Λάζαρου Βλαδίμηρου	22
Από την Ελληνική Μυθολογία - Θέμις και Μοίρες	http://mythologia.8m.com/	23
Συκούσαινα Φωτογραφία Περικλή Παπαχατζηδάκη	Αρχείο Βαγγέλη Ρουφάκη	26
17 (Ποίημα)	Τριαντάφυλλου Μυλωνά	26
Περιεχόμενα		26
Τι θα θρηνήσω	Γιάννη Μουτάφη	27

ΤΙ ΘΑ ΘΡΗΝΗΣΩ

* *

Ὅτις μέρες σοῦ φύγαν δὴν δά θρηνησῶ
Ὅτις ὄμορφες, γλυκιές, καλές μου μέρες,
αἰγούρες ροδαλές, θαμνές ἐξωτέρες
σοῦ ἢ δύμηση ἀισαρά ἢ φέρνει οἴσω.

* *

Γιὰ τίς εἶναι μου ναὸ δά εἰρήσω
κι' ὄρδρο κι' ἐξωτερικό χροιά δά ψάλλω
τοῦ ὕμνο ἡμῶν ψυχῆς τοῦ σοῦ μέγαλο,
ἢ ὥρες, ἢ εὐχμές τοῦ ν' ἀναστήσω.

* *

Μὰ ἡμῶν ζωῆς ἡμῶν οἴρα δά θρηνησῶ
—καθὼς δεῖ ὡράθυ ὁ μάλορας ὁ χρόνος
ἢ γνώση μου ἀρχοκίτην καὶ εὐείρα—
ἡμῶν οἴρα ὡ' ἀβοήθητος καὶ μόνος
ἀπὸ τῆς ζωῆς μου εἰλά-εἰλά οἴρα
—ἡμῶν ὄμορφη ζωῆ σοῦ μινε οἴσω.

2/11/68

Γιάννης Μουτάφης

Η ΘΕΜΙΣ
([HTTP://MYTHOLOGIA.8M.COM/THEMIDA.HTML](http://mythologia.8m.com/themida.html))

ΟΙ ΜΟΪΡΕΣ
ΚΛΩΘΪ-ΛΆΧΕΣΗ-ΔΤΡΟΠΟΣ
(ΕΓΚΥΚΛΟΠΑΪΔΕΙΑ «ΔΟΜΗ»)

